

CHEMISCH WEEKBLAD

ORGAAN VAN DE KONINKLIJKE NEDERLANDSE CHEMISCHE VERENIGING

INHOUD

	Bladz.		Bladz.
Verhandelingen, Overzichten, Verslagen.	905	Personalía.	912
Dr. W. P. Jorissen, In memoriam Dr. H. C. Prinsen Geerlig's.		Verenigingsnieuws	912
Laboratoriummededelingen.	908	Mededelingen van het Secretariaat. — 111e Algemene Vergadering. Agenda met Begroting. — Secties. — Chemische Kringen.	
Dr. W. L. C. Veer en J. E. Ribbers, Mededeling over een explosief reactieproduct van pyridine-1-oxyde en chloormierenzure aethyl ester.		Mededelingen van verwante Verenigingen.	918
Octrooien.	908	Mededelingen van verschillende aard	918
Openbaar gemaakte Nederlandse octrooiaanvragen per 15 September 1953.		Wij ontvingen.	919
Boekbesprekingen.	911	Vraag en Aanbod.	919
Allerlei nieuws op chemisch en aanverwant gebied.	912	Aangeboden betrekkingen.	920
		Gevraagde betrekkingen.	920
		Agenda van vergaderingen.	920

Verhandelingen, Overzichten, Verslagen

92 „Dr. H. C. Prinsen Geerlig's”

In memoriam Dr. Hendrik Coenraad Prinsen Geerlig's

Haarlem 23 November 1864—Amsterdam 31 Juli 1953

Het was in het laboratorium en chemisch instituut van Dr. B. van Dijken te Rotterdam, wiens medewerker ik sedert October 1896 was, dat ik *Prinsen Geerlig's* naam voor het eerst leerde kennen. De aanleiding was diens juist verschenen „Korte hand-leiding tot de fabricatie van suiker uit suikerriet op Java”¹⁾. Van Dijken leidde nl. ook een paar jongelieden op voor de suikerindustrie.

Toen een jaar later Ir. J. Rutten²⁾ en ik het plan maakten een „Scheikundig Jaarboekje” samen te stellen ter voorbereiding van een mogelijk te stichten Vereniging van Nederlandse Scheikundigen, verzochten wij o.a. *Prinsen Geerlig's* onze mederedacteur te worden³⁾. Hij was sedert Mei 1896 directeur van het Proefstation voor suikerriet in West-Java te Kagok, residentie Tegal.

Wij waardeerden het zeer, dat hij ons niet alleen een toestemmend antwoord zond, maar later ook twee bijdragen voor de inhoud van het uit te geven Jaarboekje. In de eerste druk (Rotterdam, 1899), verschenen tegen het einde van 1898, zijn toen, op pp. 65—104, opgenomen. „Analyses en berekeningen in de rietsuikerfabrieken in gebruik” en, op pp. 188—194, een adreslijst van de in Nederlands Oost-Indië wonende Nederlandse scheikundigen. *Prinsen Geerlig's* heeft daardoor krachtig medegewerkt tot de stichting onzer vereniging, die een paar jaren later geschiedde: op 15 April 1903. Tot zijn spijt kon hij de oprichtingsvergadering niet bijwonen. Hij vertoefde niet meer in Nederland. Het hem verleende Europese verlof duurde nl. van 1 November 1902 tot 15 April 1903.

De totstandkoming van het Chemisch Weekblad,

dat het orgaan der vereniging werd en op 3 October 1903 begon te verschijnen, had zijn volle instemming. Het verheugde hem dat het Jaarboekje, onder de nieuwe titel: „Chemisch Jaarboekje”, tevens als jaarboekje der vereniging werd aangenomen. Hij bleef, ook na zijn vestiging in 1908 in Nederland, vele jaren lid der Redactie en wel tot 1922.

Kort na de verschijning van het Chemisch Weekblad, zegde hij een verhandeling toe. Deze, over „De groene kleur van Kajoe Poetih-olie” werd opgenomen in deel I op pp. 931-934.

Zijn belangstelling voor onze vereniging bleek ook duidelijk na zijn komst in Nederland. Hij was aanwezig in menige vergadering. In de bijeenkomst van 28 December 1916 te 's-Gravenhage hield hij een belangrijke voordracht over „de toepassing van enzymwerkingen in de Oost-Aziatische huisindustrie”⁴⁾. Op 28 November 1917 sprak hij in een vergadering van de Amsterdamse Chemische Kring over „de chemische industrie in Nederlands Indië”⁵⁾. Voor de Sectie voor toegepaste scheikunde, die te Deventer op 4 April 1918 bijeenkwam, gaf hij een mededeling over „de praecipitatie van saccharose uit uitgeputte melasse”⁶⁾.

Tot zover *Prinsen Geerlig's* en de Nederlandse Chemische Vereniging.

Thans zijn opleiding en zijn wetenschappelijke en practische onderzoekingen op Java.

Hendrik Coenraad Prinsen Geerlig's werd op 23 November 1864 te Haarlem geboren, waar hij de lagere school en de hogereburgerschool bezocht. Daarna werd hij leerling van de Openbare Handels-school te Amsterdam, waaraan hij in 1883 het eind-

examen aflegde. Daar de studie der natuurwetenschappen hem aantrok en er een kans was, dat hij met uitgebreidere kennis van scheikunde een plaats aan een chemische fabriek zou krijgen, liet hij zich als student inschrijven aan de Universiteit van Amsterdam. Hij volgde daar colleges van de hoogleraren J. H. van 't Hoff, J. W. Gunning, J. D. van der Waals, A. C. Oudemans en Hugo de Vries, benevens enige practica.

Na een jaar reeds, op 1 September 1884, werd hij echter assistent bij Prof. Gunning⁷⁾ bij wie hij drie en een half jaar bleef en zich o.a. tot een ervaren analyticus ontwikkelde. Daar Gunning's werk voornamelijk op de practische zijde der chemie gericht was en hij als rijksadviseur talrijke adviezen uitbracht, doorliep Geerlig's een leerschool, die hem later goede diensten bewees. Academische examens kon hij echter niet afleggen, daar toenmaals alleen het diploma eindexamen-gymnasium of het staatsexamen daarvoor de toegang gaven.

Geerlig's aanvaardde in April 1888 de leiding van het chemisch-technisch bureau der firma Wijnhoff en van Gulpen, maar reeds drie jaren later verkreeg hij een betrekking, waarin zijn ruime wetenschappelijke kennis tot haar recht kon komen.

In begin 1891 was nl. de botanicus Dr. F. A. F. C. Went benoemd tot directeur van het Proefstation voor de Javasuikerindustrie te Kagok. Zoekend naar een chemisch assistent, wendde hij zich om raad tot de hoogleraren J. M. van Bemmelen⁸⁾, van 't Hoff en Gunning. Laatstgenoemde beval Geerlig's aan. Na op advies van eerstgenoemde nog enige maanden in van 't Hoff's laboratorium te hebben gewerkt, vertrok hij naar Java, waar hij op 8 Augustus 1891 zijn betrekking aanvaardde.

Dr. Went zag al spoedig, dat Geerlig's zelfstandig de zich voordoende chemische vraagstukken tot oplossing kon brengen. Hij liet hem dus zijn eigen weg gaan.

De resultaten van zijn onderzoekingen, in de eerstvolgende vijf jaren verricht, werden voornamelijk gepubliceerd in het Archief voor de Java-suikerindustrie⁹⁾, maar ook waar nodig bijv. in Sugar Cane. Zij toonden, dat men met zijn benoeming een goede keus had gedaan. Het lag dus voor de hand, dat hij, toen Went hoogleraar in Nederland werd, deze op 3 Juni 1896 als directeur van het Proefstation opvolgde. Geerlig's had juist, van October 1895 tot Februari 1896, een studiereis gemaakt door Brits Indië, op Malakka o.a. had hij adviezen gegeven aan suikerfabrieken.

Prof. Went heeft in 1916, toen herdacht werd, dat Geerlig's op 8 Augustus 1891 zijn belangrijke onderzoekingen ten dienste van de Suikerindustrie der gehele wereld begon, zijn herinneringen aan diens persoon en werk te boek gesteld¹⁰⁾. Zijn oordeel heeft grote waarde: hij had Geerlig's gedurende vijf jaren talrijke moeilijke vraagstukken zien oplossen en was getuige geweest van diens merkwaardige werkkraft.

Reeds in het eerste jaar van Geerlig's directeurschap verscheen diens „Korte handleiding tot de fabricatie van suiker uit suikerriet op Java”, waarvan een jaar later een tweede druk volgde¹¹⁾, tegelijk met zijn „Methoden der fabricatiecontrole in rietsuikerfabrieken”¹²⁾.

Al spoedig bleek de voor het Proefstation te Kagok

beschikbare ruimte te klein te zijn. In October 1900 vond overbrenging plaats naar een fraai nieuw gebouw te Pekalongan. De naam „Kagok” bleef echter behouden.

Daar werkte Geerlig's tot 8 April 1908. Toen meende hij, dat de tijd gekomen was, het werk op Java aan anderen over te laten. Zijn uitvoerige boek over de fabricatie van suiker uit suikerriet op Java was in 1907 verschenen, als derde deel van het „Handboek ten dienste van de Suikerrietcultuur en de Rietsuikerfabricage op Java”. Bovendien riep de opvoeding zijner zoons hem naar Holland terug¹³⁾.

Daar de Suikerindustrie zijn adviezen niet wilde missen, werd te Amsterdam een „filiaal Nederland” van het Proefstation gesticht en benoemde men Prins Geerlig's tot directeur.

Ten einde het belangstellenden gemakkelijk te maken, van zijn vroeger verschenen onderzoekingen kennis te nemen, werd in 1908 een „Volledige lijst van door H. C. Prins Geerlig's van Augustus 1892 tot April 1908 gepubliceerde werken” gedrukt (niet in de handel). Zij bevat 218 nummers, vermeldend de in tijdschriften en in boekvorm verschenen publicaties.

Reeds in 1898 was Prins Geerlig's benoemd tot corresponderend lid der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, waartoe o.a. een verhandeling „Beobachtungen über die Hefearten und Zuckerbildenden Pilze der Arakfabrikation”, opgenomen in de „Verhandelingen” der Akademie (1895, No. 2) en menige van het 70-tal andere publicaties aanleiding zullen zijn geweest.

Op 8 Januari 1914 werd hem het doctoraat honoris causa in de scheikunde verleend door de Senaat der Universiteit van Amsterdam. Promotor was Prof. G. Hondius Boldingh.

In de aflevering van 29 December 1913 (pp. 1078-1080) van het Chem. Weekblad¹⁴⁾ had schrijver dezes gelegenheid, vooraf een overzicht te geven (uit door of namens Geerlig's verkregen gegevens) van diens voornaamste werk. In weinige woorden samengevat, had dit betrekking op: „Onderzoekingen over de niet-suikerstoffen van het suikerriet, haar werking op de suikerverliezen, zowel bij de verwerking en bij de melassevorming, als gedurende de bewaring en het transport van de suiker; onderzoekingen omtrent de chemische physiologie van het suikerriet, van de suikervorming en van de oorzaken van het ontstaan en de ophoping van de in het sap voorkomende niet-suikerstoffen; studie van de gehele gang der fabricatie van rietsuiker en het aangeven van middelen ter verbetering; bestudering en toepassing van analytische methodes en berekeningen ten dienste van de chemische fabricatiecontrole; onderzoekingen over de verwerking van naproducten; studie van de economie van de suikerproductie, handel en distributie”.

Ook kon ik vermelden, dat hij geregeld adviezen had verstrekt over nagenoeg alle op suikerondernemingen voorkomende vraagstukken, zowel op chemisch, economisch als huishoudelijk gebied. Bovendien was hij erin geslaagd, een gehele school op te leiden van personen, die de door hem verkregen denkbeelden hebben uitgewerkt, toegepast en gepropageerd.

Van zijn studiereizen werden toen genoemd die van November 1908 tot Maart 1909 naar Duitsland, Oostenrijk, Frankrijk en België ter bestudering ter

plaats van de beetwortelsuikerindustrie; bovendien die naar de rietsuikerindustrie in Noord-Amerika en Cuba. Ook Java had hij weder in 1913 bezocht.

Ten slotte konden nog worden vermeld de bronnen van een achttal der in bovengenoemde „Volledige lijst” opgenomen laatste publicaties. Daaraan toegevoegd werden de titels der boeken en tijdschriftartikelen, van 1908 tot 1913 verschenen.

De aandacht werd ook gevestigd op de voordrachten, geregeld gehouden voor de suikerklasse der Middelbare Technische School en de Suikerschool te Amsterdam, benevens de talrijke andere voor Verenigingen en Congressen.

H. C. Prinsen Geerligts aetate 75.

Over de promotie zelf leze men het verslag verschenen in het tijdschrift „De Suikerindustrie” orgaan van de bond van oud-leerlingen der School voor de Suikerindustrie te Amsterdam, van 27 Januari 1914.

Een volgende merkwaardige gebeurtenis in *Prinsen Geerligts'* leven vond plaats in het gebouw der Nederlandse Handelsmaatschappij te Amsterdam op 7 Augustus 1916, ter herdenking van het aanvaarden 25 jaar geleden van zijn chemisch assistentschap aan het proefstation te Kagok. De toen gehouden toespraken, o.a. bij de aanbieding van het door *Toon Dupuis* gemodelleerde borstbeeld, vindt men in het „Archief” van dat jaar¹⁵⁾. Daarin heeft ook de redacteur *W. C. Dickhoff* een uitvoerig overzicht gegeven van *Prinsen Geerligts'* werk.

Toen deze in 1934 de 70-jarige leeftijd bereikte, heeft Dr. Ir. *P. Honig* in het „Archief” op deze mijlpaal de aandacht gevestigd. Ik moge uit zijn artikel het volgende aanhalen: „*Prinsen Geerligts* zal voor een ieder, die de geschiedenis der moderne suikerindustrie bestudeert, een der markante figuren blijven, bij wien de ontwikkeling der suikerchemie, bij wijze van spreken, van dag tot dag kan worden nagegaan door kennis te nemen van zijn publicaties”¹⁶⁾.

Het verwondert dan ook niet, dat aan *Prinsen Geerligts* menige andere onderscheiding is verleend dan de bovengenoemde¹⁷⁾. Hem is daaruit gebleken, dat zijn werk voor industrie en wetenschap de verdiende waardering heeft gevonden.

Maar niet het minst zal hem een grote voldoening hebben gegeven, dat zijn in boekvorm verschenen publicaties dikwijls herdrukt werden en ook in enige andere talen het licht zagen.

Aan „Wie is dat”¹⁸⁾ zij daarover de volgende opsomming ontleend: Korte handleiding tot de fabricatie van suikerriet op Java, 1896 (5 drukken in Nederlands, 3 in Engels, 2 in Spaans, 1 in Japans). De fabricatie van suiker uit suikerriet op Java, 1908 (4 dr. in Ned., 3 in Eng., 2 in Jap.). De rietsuikerindustrie in de verschillende landen van productie, 1911 (2 dr. in Ned., 2 in Eng., 1 in Jap.). Methoden van controle in suikerfabrieken (8 dr. in Ned., 5 in Eng.).

Leiden, October 1953.

W. P. Jorissen.

- 1) Semarang, 1896; 2de druk: 1897. Zie ook noot 18.
- 2) Jorissen, W. P., Chem. Weekblad 20, 510 (1923); 36, 781 (1939); 42, 282 (1946).
- 3) De redactie van het Scheikundig Jaarboekje bestond bij het verschijnen van de eerste druk uit: Ir. J. Rutten, Dr. L. Th. Reicher, B. A. van Ketel (later Dr.), H. C. Prinsen Geerligts (later Dr. hon. causa) en schrijver dezes; zie Chem Weekblad 49, 253 (1953).
- 4) Chem. Weekblad 14, 5 (1917).
- 5) ibid. 14, 1103 (1917).
- 6) ibid. 15, 525 (1918).
- 7) Over J. W. Gunning zie Jorissen, W. P. en Reicher, L. Th., „J. H. van 't Hoff's Amsterdamer Periode”, den Helder, 1912, 24—26, 55—62.
- 8) Over J. M. van Bemmelen zie de biografie door Jorissen, W. P. in „Gedenkboek aangeboden aan J. M. van Bemmelen”, den Helder, 1910 en in „J. M. van Bemmelen, Die Absorption, gesammelte Abhandlungen über Kolloide und Absorption”, Dresden, 1910.
- 9) Later genoemd: Archief voor de suikerindustrie in Nederlandsch Indië, orgaan van het Algemeen Syndicaat van suikerfabrikanten in Nederlandsch Indië.

- 10) Went, F. A. F. C., De Indische Mercur van 11 Augustus 1916.
- 11) In 1898 verscheen een Engelse vertaling: On cane sugar and the process of its manufacture in Java, Manchester 1898. Zie ook noot 18.
- 12) Soerabaja, 1897.
- 13) Arch. 24, 1596 (1916): woorden van dank uitgesproken door *Prinsen Geerligts*.
- 14) Het in het Chemisch Weekblad, 10, 1078 (1913), medegedeelde is herdrukt in „De Suikerindustrie”, orgaan van oud-leerlingen der School voor Suikerindustrie te Amsterdam, van 27 Januari 1914, deel 14, pp. 24—28. In datzelfde deel (pp. 3—18) is ook herdrukt hetgeen in het Jaarverslag van 1908 van het Proefstation voor de Javasuikerindustrie over *Prinsen Geerligts* is geschreven naar aanleiding van diens vertrek naar Nederland; bovendien (pp. 18—21) het artikel van Ir. A. Heldring in De Indische Mercur van 23 December 1913 en (pp. 21—24) dat van Dr. B. A. van Ketel in het Pharm. Weekblad. Ook een verslag van de promotie is daarin afgedrukt (waarin bovendien opgenomen een, door een misverstand, niet-uitgesproken gedeelte der toespraak van de promotor).

- ¹⁵⁾ Arch. 24, 1588—1596 (1916). Het artikel van de redacteur vindt men op pp. 1221—1245.
¹⁶⁾ Arch. 42, 669—671 (1934). In dat deel is ook verschenen een artikel van *Prinsen Geerlig*s over het 50-jarige bestaan der suikerproefstations op Java (15 Maart 1885—15 Maart 1915).
¹⁷⁾ Officier Oranje Nassau, officier Kroonorde België, ridder

- mérite agricole France, médaille Vermeil de l'assoc. des chim. de sucrerie et de distillerie (1895), erelid Schweiz. Verein f. Zuckertechn. (1905), lid Kaiserl. Leopoldin. Carolin. Akad. deutsch. Naturforscher (1907), drie Syndicaatsmedailles (1907).
¹⁸⁾ Naamlijst van ongeveer 3000 bekende personen; uitgegeven door Martinus Nijhoff, 's-Gravenhage, 1932, 254.

Laboratoriummededelingen

547.822.3 : 547.464.2-262 : 541.427.6 : 614.83

Mededeling over een explosief reactieproduct van pyridine-l-oxyde en chloormierenzure aethyl ester

door W. L. C. Veer en J. E. Ribbers
 (Research Laboratoria, N.V. Organon, Oss)

A vigorous explosion occurred on vacuum distillation of a reaction product of pyridine-l-oxyde and ethylchloroformate.

In een vroegere publicatie uit onze laboratoria (*D. A. van Dorp en J. F. Arens*, Rec. trav. chim. 66, 189 (1947)) is de reactie tussen pyridine en chloormierenzure aethylester beschreven. In verband met het feit dat pyridine-l-oxyde meer ontvankelijk is voor electrophile substitutie dan pyridine zelf deden wij het volgende experiment.

10 g pyridine-l-oxyde werd opgelost in 30 ml water.

Onder afkoeling in een ijs-zout mengsel werd 12 g chloormierenzure aethylester druppelsgewijze toegevoegd, daarna 6 g calciumcarbonaat.

Onder roeren werd het mengsel gedurende 2½ uur bij —4° C aan zich zelf overgelaten. Onder koeling werd het anorganische materiaal afgezogen. Hierbij trad zwakke gasontwikkeling op. Het uit 2 lagen bestaande filtraat werd vier maal met aether geëxtraheerd. Ook hierbij werd een zwakke gasontwikkeling waargenomen. Bij de extractie met aether vormde zich een dikke olie, onoplosbaar in water en aether. Deze olie (ongeveer 4 ml) werd op de gebruikelijke wijze in vacuo gedestilleerd. Bij een bad-

temperatuur van 50° C nam het vacuum plotseling af en trad een hevige explosie op.

De brisantwerking van deze explosie was bijzonder hevig, hetgeen onder meer bleek uit het feit dat op enkele meters van het destillatie-apparaat staande reagentiaflessen door glassplinters werden doorboord. Hoewel de experimentator en andere aanwezigen werden gewond waren de gevolgen gelukkig niet desastreus.

Wij zijn niet in de gelegenheid geweest de aard van het explosieve product nader te bestuderen. Dit behoeft uiteraard geen pyridinederivaat te zijn, doch kan ook uit chloormierenzure aethylester zijn ontstaan. In verband met de recente belangstelling in N-oxyden van pyridine en derivaten (zie bijv. *H. J. den Hertog, C. H. Henkens en K. Ditz*, Rec. trav. chim. 72, 296 (1953) en voorgaande publicaties van *H. J. den Hertog c.s.; E. Ochiai*, J. org. Chem. 18, 534 (1953)) hebben wij echter gemeend bovenstaande waarschuwend mededeling te moeten plaatsen.

Octrooien

608.3(492)

Openbaar gemaakte octrooiaanvragen per 15 September 1953

De eerste datum is de indieningsdatum, de voorrangsdatum is tussen haakjes geplaatst.

Klasse 2c 1, O.A. 160.046 — 22-3-'51.

N.V. Industrie en Handelsvereniging v/h C. Diederik & Zoon. Het bereiden van deeg onder toevoegen van een dispersie van water in olie of in vet met een water-in-olie-emulgator en watergehalte van 35—75% als bakhulpmiddel, waarbij dit hulpmiddel tevens zo veel van een olie-in-water-emulgator bevat, dat door roeren of kneden van het middel phase-omkering bewerkstelligd kan worden.

Klasse 6h 4d 2, O.A. 146.320 — 6-5-'49.

Merck & Co. Inc. Het winnen van streptomycine uit zijn waterige oplossingen door deze in contact te brengen met een kationenuitwisselende synthetische organische hars met carboxylgroepen en daarna het streptomycine door elutie te verwijderen.

Klasse 8i 5, O.A. 137.270 — 20-12-'47 (v. 16-10-'44).

The Procter & Gamble Cy. Het bereiden van een was- en reinigingsmiddel dat een alkalitrifosfaat $M_3P_3O_{10}$ bevat (waarin M voorstelt een alkaliatoom) en een synthetisch reinigingsmiddel uit een in water oplosbaar zout van een verbinding $ROSO_3H$ of RSO_3H , waarin R is een alkylgroep met 8 tot en met 18 C-atomen of een organische groep met een dergelijke alkylgroep in een gewichtsverhouding van 2 tot 5 delen fosfaat tot 1 deel synthetisch reinigingsmiddel.

Klasse 8n 5, O.A. 142.384 — 17-9-'48 (v. 9-4-'48).

J. Bancroft & Sons Co. Het aanbrengen van duurzame gekleurde, glanzende patrooneffecten op cellulosestextiel weefsels, waarbij het gewenste patroon wordt gedrukt met een waterige pasta, die door verwarmen in zuur milieu tot harsen condenserbare materialen bevat, vermengd met een stof, die een zuur milieu veroorzaakt en een leuko-verbinding van een kuipkleurstof tegelijk met een zuur en een oxydatiemiddel.

Klasse 10a 13, O.A. 159.489 — 27-2-'51.

F. Bolderhey. Het in afzonderlijke ladingen verkolen van hout door de te verkolen materialen op verkolingstemperatuur te brengen door een door het te verkolen materiaal strijkend heet gas, dat in een gesloten kringloop circuleert.

Klasse 12e 4a, O.A. 139.505 — 19-3-48 (v. 19-3-47).

S.A. Téco. Inrichting voor het bereiden van aerosolen, waarvan de deeltjes een bepaalde grootte niet te boven gaan. Tussen de verstuiver en de uitlaat van het toestel is een gebogen buis met een in hoofdzaak vloeiend verloopend binnenoppervlak aangebracht voor het afscheiden van de grootste deeltjes. De vorm, het volume en de lengte van de buis is van buitenaf instelbaar.

Klasse 12e 4a, O.A. 146.108 — 25-4-49 (v. 26-4-48).

A. K. Niro Atomizer. Vloeistofverstuiver, waarbij coaxiaal op een met grote snelheid draaibaar schoepenwiel de vloeistof wegslingert. Binnen de schoepen van dit orgaan is een komvormig vloeistofverdeelorgaan opgesteld.

Klasse 12g 1a 3, O.A. 146.576 — 21-5-49 (v. 22-5-48).

Rohm & Haas Cy. Het verwijderen van zouten en/of organische polaire stoffen uit een waterige oplossing, door deze oplossing in aanraking te brengen met een mengsel van een basische quaternaire ammoniumgroepen bevattende anionen-uitwisselaar en een waterstofionenuitwisselaar.

Klasse 12g 4, O.A. 153.149 — 25-4-50 (v. 2-5-49).

Imperial Chemical Industries Ltd. Het continu uitvoeren van exotherme of endotherme chemische reacties onder hoge druk en in de vloeistoffase in een drukkbestendig vat, voorzien van koel- of verwarmingsbuizen. De totale hoeveelheid gas, bestaande uit circulerend koel- of verwarmingsgas, teruggeleid reactiegas en aanvullend gas wordt zo verdeeld, dat ten minste 75% door koel- en verwarmingsbuizen wordt gevoerd, die in de reactor een dicht netwerk van zig-zag gebogen buizen vormen. De buizen zijn verspringend opgesteld. 25% van het gas wordt rechtstreeks in de reactiezone in de vloeibare fase geleid.

Klasse 12g 4a 3, O.A. 164.659 — 15-10-51 (v. 3-11-50).

Imperial Chemical Industries Ltd. Het bereiden van een katalysator uit wolframoxvde waarbij gebriketteerd wolframoxvde van de formule WO_3 bij 200—600° C met droog zoutzuurgas wordt behandeld.

Klasse 12g 4a 8, O.A. 159.543 — 1-3-51.

N.V. De B.P.M. Het bereiden van fosforzuur- en silicofosforzuurhoudende polymerisatiekatalysatoren door gevormde poreuze stukjes kiezelgoer te impregneren met fosforzuur. De stukjes moeten per 100 g ten minste 150 g P_2O_5 in de vorm van fosforzuur kunnen opnemen tussen 100 en 200° C. De geïmpregneerde stukjes worden gecalciëerd.

Klasse 12i 28, O.A. 169.094 — 25-4-52.

De Directie van de Staatsmijnen in Limburg. Het bereiden van de kristallijne verbinding $(NO_3)^+(HS_2O_7)^-$ uit SO_3 en HNO_3 door absorptie van SO_3 -houdende gassen in een circulerende, op 110—120° C gehouden, absorptievloeistof van vrijwel dezelfde samenstelling als die van het gewenste product. Het salpeterzuur wordt gesuppleerd aan de absorptievloeistof in de vorm van een nitreerzuurmengsel dat naast 0—2% H_2O bestaat uit 35—50 gew.dln. SO_3 en 65—50 gew.dln. HNO_3 .

Klasse 12i 30, O.A. 150.270 — 2-12-49 (v. 27-8-49).

E. I. du Pont de Nemours and Cy. Het bereiden van een zure oplossing van hydroxylamine door waterstof en stikstofoxyde bij aanwezigheid van platina als katalysator in een zuur milieu te laten reageren bij een temperatuur tussen het vriespunt van het reactiemengsel en 40° C. De molecuulverhouding van stikstofoxyde en waterstof ligt tussen 1:1.5 en 1:10.

Klasse 12i 31c, O.A. 159.224 — 13-2-51 (v. 27-3-50).

Industrial and Financial Assoc. Inc. Het bereiden van fosforzuur door een exotherme reactie in een waterige massa, verkregen door mengen van zwavelzuur en gemalen fosfaaterts. De temperatuur van de massa wordt beteugeld door althans een gedeelte daarvan af te koelen door verdampen onder verlagen van druk.

Klasse 12i 10, O.A. 157.697 — 2-12-50 (v. 25-2-50).

Firma E. Merck. Inrichting voor de electrolyse van waterige alkalisulfaatoplossingen met horizontale, vloeiende kwikkathode. Elke anode is terzijde overal nauw omgeven door wanden uit niet-geleidend, in zure electrolyten bestendig materiaal. De wanden strekken zich naar beneden uit tot dicht bij het kwikoppervlak en naar boven tot boven het niveau van de electrolyt, die aan de onderkant voor vloeistoffen vrij toegankelijk zijn. De toevoerleidingen voor de electrolyt monden buiten de anodeschachten in de cel uit. De afvoerleidingen bevinden zich aan de anodeschachten.

Klasse 12o 34, O.A. 146.239 — 3-5-49 (v. 6-5-48).

The Distillers Cy Ltd. Het bereiden van isopropylbenzeen hydroxyperoxyde door oxydatie van isopropylbenzeen in de homogene vloeibare fase door middel van moleculaire zuurstof

in overmaat in de vorm van gassen met een hoog zuurstofgehalte. Het explosiegevaar in de gasruimte boven het reactiemengsel wordt aanzienlijk verminderd door daarin stoom te leiden.

Klasse 12q 14a, O.A. 148.076 — 10-8-49 (v. 11-8-48).

Carbide and Carbon Chemicals Corp. Het afscheiden van phenolen uit teerolie of petroleum door extractie met een waterige oplossing van een alkaliphenolaat. Het extract wordt gewassen met een organisch zuurstofhoudend oplosmiddel, dat vrijwel niet mengbaar is met de alkaliphenolaatoplossing, maar phenolen oplost. Zowel de oplossing van het alkaliphenolaat als het organische oplosmiddel worden opnieuw gebruikt.

Klasse 16c, O.A. 158.163 — 27-12-50.

Bergwerkgesellschaft Hibernia A.G. Stickstoffwerk. Het bereiden van tijdens de opslag bestendige kunstmestzouten door korrels van deze zouten te besproeien met een waterige oplossing van een alkalisilicaat.

Klasse 16c, O.A. 160.598 — 18-5-51.

Wintershall A.G. Het bereiden van een gemengde meststof uit ammoniakstikstof en magnesium door dit althans ten dele toe te voegen in de vorm van een verbinding, die zowel N als Mg bevat. De meststof moet nagenoeg nitraat- en chloridevrij zijn.

Klasse 18a 3, O.A. 140.453 — 14-5-48.

J. Ch. Séailles. Het bereiden van ijzer in de hoogoven waarbij de slakken in hoofdzaak bestaan uit SiO_2 , Al_2O_3 en CaO . De toeslagen worden zo geregeld, dat de samenstelling ligt binnen de veelhoek, gevormd door de lijnen a. verbindingslijn tussen de punten $SiO_2 \cdot 2CaO$ en $Al_2O_3 \cdot Ca$; b. lijn van samenstellingen met 15% Al_2O_3 ; c. lijn van samenstellingen met 48% CaO ; d. lijn van samenstellingen met 12% SiO_2 ; e. lijn van samenstellingen met 68% CaO .

Klasse 18b 20i, O.A. 167.528 — 19-2-52.

The British Cast Iron Research Association. Het verkrijgen van nodulair grijs gietijzer door een behandeling met cerium naast magnesium op boveutectisch gietijzer (wat de koolstof betreft).

Klasse 23b 4g, O.A. 162.181 — 23-6-51.

Rheinpreussen A.G. für Bergbau und Chemie. Het bereiden van beneden 200° C kokende alifatische koolwaterstoffen door hydrogeneren bij 160—350° C van CO in een gasmengsel, dat waterstof bevat en in tegenwoordigheid van desgewenst promotoren bevattende ijzerkatalysatoren. De reactiedruk is ongeveer 9—25 at, de gasruimtesnelheid 30—3000 m³ gas (bij 0° C en 760 mm druk) per m³ katalysatorruimte. Er worden boven 200° C kokende alifatische koolwaterstoffen toegevoegd.

Klasse 23d 1, O.A. 152.501 — 23-3-50.

N.V. Vereenigde Stearine Kaarsenfabrieken „Gouda-Apollo”. Het scheiden van vaste en vloeibare vetzuren uit vertzuurmengsels door het door stollen verkregen mengsel bij nagenoeg constante of iets stijgende temperatuur met een oplosmiddel uit te wassen.

Klasse 29c 4b, O.A. 141.859 — 12-8-48 (v. 25-8-47).

American Viscose Corp. Het vervaardigen van kunstmatige draden, waarbij een draadvormend materiaal op continue wijze door de openingen van een spindop wordt uitgerperst in een deze dop omvattende kamer.

Klasse 29c 4f, O.A. 155.414 — 15-8-50 (v. 29-8-49).

Phrix-Werke A.G. Het koud strekken van continu voortbewegende eindloze of draadbundels uit synthetische, lineaire hoge polymeren.

Klasse 29c 7d 5, O.A. 137.091 — 18-12-47 (v. 11-7-42).

Dr. C. Dreyfus. Het behandelen van een voortbewegende draad met een medium onder druk, in het bijzonder het strekken van een draad in aanwezigheid van een plastificerend medium onder druk.

Klasse 29c 7d 5, O.A. 159.439 — 24-5-51 (v. 21-3-50).

Imperial Chemical Industries Ltd. Het in een doorlopende arbeidsgang in spanningsvrije toestand behandelen van kunstmatige draden met vloeistoffen.

Klasse 30h 7, O.A. 142.047 — 23-8-48 (v. 17-10-47).

Armour and Cy. Het extraheren van insuline uit pancreasklieren door een alcoholisch oplosmiddel voor insuline te mengen met fíngemalen pancreasmateriaal. De restanten vast materiaal worden na het afscheiden van het oplosmiddel aan een kolomextractie onderworpen met een aangezuurd oplosmiddel voor insuline.

Klasse 39a 10, O.A. 166.645 — 14-1-52.

Ir. K. Pl. Kalis. Het vervaardigen van een veerkrachtige

deklaag (vloerbedekking) door golfkarton aan een geribbelde zijde met latex te behandelen, zo, dat de verdiepingen meer latex opnemen dan de verhogingen. Er wordt zoveel vezelpoeder opgestrooid, dat de verdiepingen nagenoeg geheel of geheel opgevuld zijn en tenslotte gedroogd.

Klasse 39b 22k 14, O.A. 155.275 — 8-8-'50 (v. 9-8-'49).

E. I. Du Pont de Nemours and Co. Het bereiden van een acrylnitrile massa van smeltspinnen en vormgeven door N.N-dimethylacetamide te mengen met een acrylnitrilepolymeër of copolymeër, dat ten minste 85 gew. % acrylnitrile bevat.

Klasse 39cb 2, O.A. 162.022 — 16-6-'51.

N.V. Onderzoekingsinstituut Research. Tweedelige gietvorm met een scheidingsvlak loodrecht op de hartlijn voor het vormen van langwerpige voorwerpen.

Het ene vormdeel heeft een lengte, die vele malen de afmeting van de dwarsdoorsnede is en het andere vormdeel heeft een geringe lengte. De beide delen omsluiten een ruimte, die over de gehele lengte een gelijke dwarsdoorsnede bezit. Ze zijn verbonden door een schroefdraad.

Klasse 39cb 14, O.A. 153.588 — 17-5-'50 (v. 3-10-'49).

E. E. Mills. Het vervaardigen van holle voorwerpen uit een thermoplastische buisvormige kunststof, die vanuit een spuitpersinrichting wordt gevoerd naar een aantal op een draaibare ondersteuning geplaatste gedeelde vormen.

Klasse 451 3a 4, O.A. 150.535 — 17-12-'49 (v. 22-12-'48).

Farbenfabriken Bayer. Het bereiden van middelen ter bestrijding van knaagdieren, waarbij men condensatieproducten van formaldehyde en sulfurylamide met de samenstelling $(C_2H_4O_2N_2S)_2$ en een ontledingspunt van 255–260° C mengt met een geschikte drager.

Klasse 48f 4, O.A. 130.263 — 7-2-'47 (v. 8-2-'46).

Ciba Ltd. Het verwijderen van oxyden of zouten van het oppervlak van ijzer of zijn legeringen door het te behandelen met alkalische oplossingen, die zowel een of meer aromatische hydroxyverbindingen met twee vicinale hydroxylgroepen, die met ferriozouten in water oplosbare complexen vormen, bevatten, als een of meer reductiemiddelen, die een overgang van de ferri naar de ferrotostand bewerkstelligen, maar daarbij geen waterstof doen ontstaan.

Klasse 48f 4, O.A. 132.522 — 31-5-'47 (v. 27-6-'46).

Ciba Ltd. Het verwijderen van oxyden of zouten van ijzer of zijn legeringen met alkalische oplossingen, die bevatten stikstofvrije alifatische carbonzuren, die of tenminste twee vicinale carbonzuurgroepen of tenminste vicinaal een carbonzuurgroep en één hydroxyl- of thiolgroep. Ze vormen met ferrozouten in water oplosbare complexen. Daarnaast is aanwezig een sterk reductiemiddel als natriumhydrosulfiet.

Klasse 49h 34b, O.A. 164.790 — 18-10-'51.

N.V. Philips' Gloeilampenfabrieken. Het automatisch electrisch booglassen van een naad, waarbij een aantal beklede lasstaven met een kerndiameter van tenminste 3.25 mm ononderbroken worden verlast, doordat direct nadat een lasstaaf is verbruikt aan een nieuwe lasstaaf de boog automatisch wordt ontstoken. De beklede lengte van de staaf is korter dan 34 cm.

Klasse 53c 3, O.A. 164.055 — 18-9-'51 (v. 20-6-'51).

Chemische Werke Albert. Het homogeniseren van vlees en vet, ter bereiding van worst, in het bijzijn van alkalipyrosfosfaten en alkalizouten van ortho-, meta- of polyfosforzuren.

Klasse 53e 6c, O.A. 158.227 — 29-12-'50 (v. 30-12-'49).

Chemische Fabrik Joh. A. Benckiser. Het bereiden van natuurkaas met uit smeltkaas bestaande eetbare korst door het oppervlak van de natuurkaas om te zetten door er smeltzouten op in te laten werken zoals citraten en zouten van fosforzuren.

Klasse 57b 11a 2c, O.A. 162.031 — 16-6-'51.

Chemische Fabrik L. van der Grinten N.V. Diazotypontwikelaar, die naast de normale bestanddelen een blauw fluorescerend zout van p,p'-diaminostilbeen-o,o'-disulfonzuur met een of meer 1,3,5-triazineringen aan de aminogroepen bevat.

Klasse 75c 7, O.A. 163.924 — 12-9-'51.

Jac. Mikkenie. Het door middel van bijvoorbeeld een verfspuit aanbrengen van letters op een vlak met behulp van een schabloon, dat onbeschadigd van het te bespuiten vlak kan worden verwijderd. In de schabloonstukken worden op plaatsen,

die zouden kunnen omkrullen kleine openingen aangebracht, die met plakband worden bedekt. Door aandrukken van het band kleeft het schabloon op het te spuiten vlak vast.

Klasse 119ck 1d, O.A. 169.314 — 3-5-'52.

De Directie van de Staatsmijnen in Limburg. Het ondergronds continu meten van het methaangehalte van mijnlucht met behulp van een katharometer, welke voorzien is van een inrichting die mijnlucht kan aanzuigen.

Klasse 124bb 2d, O.A. 155.116 — 31-7-'50.

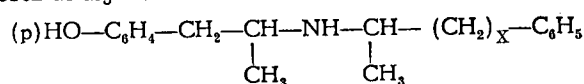
United Kingdom Chemicals Ltd. Het bereiden van chloor- of broomalkenen door een onzuiver alkenenbevattend gasmengsel te behandelen met chloor of broom in een primaire zône van een reactievat, waarna in een secundaire zône, waarin een belangrijk hogere temperatuur heerst, chloor- of broomwaterstof wordt afgesplitst.

Klasse 124bb 3c, O.A. 170.312 — 13-6-'52.

De Directie van de Staatsmijnen in Limburg. Het bereiden van 2,4,6-trinitrochlorbenzeen door nitreren van 2,4-dinitrochlorbenzeen met behulp van een nitreermiddel, dat voor tenminste 95 % uit nitroniumhydropyrosulfaat bestaat.

Klasse 124bg 5c 3b, O.A. 156.413 — 4-10-'50.

Troponwerke Dinklage & Co. K.G. Het bereiden van verbindingen van aralkyl-phenylisopropylaminen, die een stimulerende werking op het hart en de bloedsomloop bezitten. Ze hebben de algemeene formule:

waarin X 0–3 voorstelt en de rechterbenzeenkern door alkylgroepen kan zijn gesubstitueerd.

Klasse 124bg 17k, O.A. 163.076 — 1-8-'51 (v. 2-8-'50).

Farbenfabriken Bayer. Het bereiden van therapeutisch werkzame derivaten van 4-amino 2-hydroxybenzoëzuur door 4-amino 2-hydroxybenzoëzuur, of derivaten daarvan met een vrije aminogroep, om te zetten met thiofosgeen.

Klasse 124hb 1b, O.A. 170.017 — 31-5-'52.

De Directie van de Staatsmijnen in Limburg. Het scheiden van mengsels van 3- en 4-picoline (eventueel in aanwezigheid van 2,6-lutidine) door ze tezamen met water en zwaveldioxyde te fractionneren. Uit de verkregen fracties wordt water, zwaveldioxyde en eventueel 2,6-lutidine verwijderd.

Klasse 124hb 2c 1, O.A. 169.380 — 7-5-'52.

De Directie van de Staatsmijnen in Limburg. Het afscheiden van technisch zuiver anthraceen en carbazool uit ruw anthraceen waarbij het ruwe uitgangsmateriaal eerst wordt geëxtraheerd met toluen en aceton, waarna uit het acetoneextract het carbazool wordt gewonnen. Eerst wordt daartoe de aceton uit het extract verdampt en de ruwe carbazool met toluen geëxtraheerd.

Klasse 124hb 7c 5, O.A. 158.883 — 29-1-'51 (v. 31-1-'50).

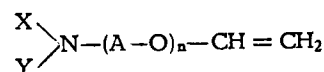
F. Hoffmann-La Roche & Co A.G. Het bereiden van lacto-flavine-monofosforzuren ester waarbij men lacto-flavine oplost in chloorfosforzuren en het omzettingproduct hydrolyseert.

Klasse 124q 4k 2, O.A. 146.090 — 23-4-'49 (v. 24-4-'48).

International General Electric Cy Incorp. Het bereiden van polystyreen door emulsiëpolymerisatie, waarbij styreen wordt gepolymeriseerd in een waterige fase, die een alkalizout van myristine-, palmitine- of stearinezuur als emulgeermiddel en hydroxy-1 cyclohexylhydroperoxyde-1 als katalysator bevat.

Klasse 124q 4k 14, O.A. 149.100 — 1-10-'49 (v. 8-10-'48).

Industrial Rayon Corp. Het bereiden van copolymeren van acrylnitrile en ten hoogste 10 % van een monovinylather van een aminoalcohol met de formule:

waarin A is een alkyleengroep, n een geheel getal is, X en Y zijn afzonderlijk H, alkyl-, hydroxyalkyl-, alkoxyalkyl-, aminoalkyl-, cyanoalkyl-, cycloalkyl-, aralkyl-, furfuryl-, pyridyl-, aryl- of aminoarylradicalen. X en Y kunnen tezamen met het N-atoom een ring vormen.

Boekbesprekingen

612.183
Anti-histaminica. Verslag van het Symposium over Anti-histaminica op 10 Mei 1952 te Utrecht, georganiseerd door de Nederlandsche Vereeniging voor Allergie. H. E. Stenfert Kroese N.V., Leiden, 1952, 82 pp., 15 x 22 cm, f 4.—.

De bespreking van een werkje als dit in hoofdzaak medisch georiënteerde symposiumverslag in een tijdschrift als het Chemisch Weekblad kan zijn motivering daarin vinden, dat het als inleiding tot de kennis van de anti-histaminica kan dienen van iedere in de geneesmiddelen-industrie werkzame chemicus. Ook al ligt hun werkgebied niet op dat van deze moderne geneesmiddelen, deze klasse van verbindingen is sinds de tweede wereldoorlog zo belangrijk geworden, dat zij er in ieder geval iets van moeten weten. Dit symposiumverslag kan daar wel voor dienen: alle inleidingen zijn oppervlakkig gehouden, terwijl aan het eind van enige voordrachten een lijstje publicaties is opgenomen, die een verdere bestudering van deze materie mogelijk maken. Daar de laatste jaren ook in de lekenpers af en toe over deze verbindingen geschreven is, kunnen ook buiten de pharmaceutische industrie werkzame collegae iets aan dit verslag hebben. Voor ingewijden in de materie brengt het evenwel niet veel nieuws.

J. C. M. Verschure geeft een kort overzicht over de patho-physiologie van het histamine, C. D. De Langen beschrijft de physiologische werkingen van dit amine, A. F. Harms geeft een voorzichtig gesteld artikel over enkele aspecten van het verband tussen structuur en werking bij anti-histaminica, F. A. Nelemans over de Pharmacologie van deze stoffen, H. A. E. van Dishoeck over de toepassing van anti-histaminica in de keel-, neus- en oorheelkunde, J. A. H. Gooszen over anti-histaminica in de psychiatrie, D. K. de Jongh over anti-histaminica bij reïsziekte, C. de Lind van Wijngaarden over deze stoffen in de allergie, J. R. Prakken over de toepassing in de dermatologie en W. G. Sillevius Smitt in de Neurologie. Het verslag eindigt met een slotwoord van De Langen.

Voor chemici zijn de artikelen van De Langen, Harms en Nelemans het belangwekkendste. Het artikel van Nelemans is het beste van dit verslag. De laatste hoofdstukken zijn zuiver klinisch; hiervan zal dat van Sillevius Smitt ook de leek het meeste interesseren.

De verschijning van dit verslag werd mogelijk gemaakt door steun van de Amsterdamsche kininefabriek, Brocades-Stheeman en Pharmacia, Organon en Philips-Roxane.

J. Ruttink.

* * *

66(082.1)

Dechema Monographien, Nr. 245—268, Band 21, Deutsche Gesellschaft für chemisches Apparatewesen zur Förderung der chemischen und Verbrauchsgüter-Technik e.V., Frankfurt a/M. Verlag Chemie G.m.b.H., Weinheim/Bergstrasse, 1952, 14,5 x 21 cm, 464 pp., 200 Abb., Carton DM 37,50 (Mitglieder DM 30,—).

De ondertitel luidt: „24 Vorträge über chemisches Apparatewesen und Verfahrenstechnik, gehalten auf dem XXVe Congrès International de Chimie Industrielle und der Dechema-Hauptversammlung 1952, anlässlich des Europäischen Treffens für chemische Technik 1952 in Frankfurt am Main“ (18 tot 25 Mei 1952).

De titels van deze 24 voordrachten zijn:

H. Broche, Essen, „Aufgaben und Ziele des Europäischen Treffens für Chemische Technik“.

J. Gérard, Paris, „La coopération technique européenne“.

R. Plank, Karlsruhe, „Zusammenarbeit von Chemiker und Ingenieur in der Verfahrenstechnik“.

J. Catala, Toulouse, „Concepts fondamentaux du Génie Chimique“.

R. Leclerc, Toulouse, „L'ingénieur du Génie Chimique devant le problème des données manquantes“.

E. Kirschbaum, Karlsruhe, „Neues zum Wärmeübergang mit und ohne Aenderung des Aggregatzustandes“.

E. Schmidt, München, „Der Stoffaustausch, eine Grundfrage der chemischen Verfahrenstechnik“.

G. F. Hüttig, Graz, „Neue Beobachtungen bei Zermahlungsvorgängen und deren Deutung“.

A. R. Aikman, Welwyn, „Automatic control and plant design“.

E. Laurila, Helsinki, „Das Rückführungsprinzip als Konstruktionsbasis im Messgerätebau“.

Cl. Duval, Paris, „Nouveau procédé de pesée continue“.

F. Tödt, Berlin, „Ueber ein neues kontinuierliches Sauerstoff-Messverfahren“.

K. Schoenemann, Darmstadt, „Der chemische Umsatz bei kontinuierlich durchgeführten Reaktionen“.

W. Kuhn, Basel, „Das Multiplikationsprinzip für Trenn- und Konzentrierungsvorgänge“.

G. Natta, Mailand, „Trennung der Komponenten von Gasmischungen bei isothermer fraktionierter Absorption in einem selektivem Lösungsmittel“.

J. W. Clegg, Columbus, „Recent American developments in continuous processing“.

W. Pfannmüller, Ludwigshafen, „Die Technik des Wirbelschicht-Röstverfahrens“.

W. Hirschkind, Pittsburg, „Chlorierung von Kohlenwasserstoffen“.

W. Reppe, Ludwigshafen, „Apparative Gestaltung und Verfahrenstechnik der modernen Acetylen- und Kohlenoxyd-Chemie“.

L. Deffet, Brüssel, „Recherches fondamentales dans le domaine des hautes pressions“.

E. F. Boon, Delft, „Fundamentals of flange and shaft seals“.

Fr. Salsas-Serra, Paris, „Les nouveaux appareils pour la fabrication intensive de l'acide sulfurique“.

L. Piatti, Winterthur, „Grenzfälle der Korrosion nichtrostender Stähle“.

A. Smekal, Graz, „Glaszustand und chemische Bindung — Baugesetze und Mannigfaltigkeit der amorphen Werkstoffe“.

Dit is de eerste keer, dat de „Dechema-Monographien“ ook in het Frans en Engels verschijnen en wel naar aanleiding van het bovengenoemde congres, waaraan 21 Europese wetenschappelijk-technische verenigingen uit 14 landen deelnamen. De lange vriendschap tussen Jean Gérard, de oprichter en vicepresident van de Société de Chimie Industrielle, en Herbert Bretschneider van de Dechema, leidde er toe, dat het Congres in Frankfurt werd gehouden tezamen met de Dechema-Jahreshauptversammlung; de Gesellschaft Deutscher Chemiker verbond haar jaarvergadering eveneens hiermee. Een en ander leidde op 20 Juni 1953 in Parijs tot oprichting van de Europese Federatie voor „chemical engineering“, waaraan verenigingen uit 8 landen deelnamen; andere zegden toe eveneens te zullen toetreden (vgl. Chem. Weekblad 49. 472 (1953)).

Twee voordrachten zijn aan het beoogde doel aangepast en betreffen de technische samenwerking, andere houden zich bezig met het probleem „chemical engi-

neering", dat voor het Europese vaste land nog betrekkelijk nieuw is. De overige voordrachten gaan over het nieuwste op chemisch-technisch gebied, zoals uit de titels blijkt.

Ieder artikel wordt besloten door résumés in de beide andere talen; enige voordrachten geven een uitvoerig literatuuroverzicht.

C. Landweer.

* * *

576.311

A. Frey-Wyssling, Professor of general botany at the Federal Institute of Technology, Zürich, *Submicroscopic Morphology of Protoplasm*. Second English Edition. Elsevier Publishing Company, Amsterdam—Houston—London—New York, 1953, 411 pp., 181 figuren, 15 x 23 cm, geb. f 29.—

Het werk is de derde uitgave (de tweede in de Engelse taal) van de monografie: *Submikroskopische Morphologie des Protoplasmas und seiner Derivate*, verschenen in 1938.

Voor 1945 berustte het inzicht in de submicroscopische structuur van het protoplasma en van de celwand op de resultaten van indirecte onderzoek-methodes: dubbele breking, dichroïsme, röntgen-diagrammen, chemisme van macromoleculaire stoffen enz. De zich nog sterk ontwikkelende electronen-microscopie heeft het mogelijk gemaakt hier en daar submicroscopische structuren te zien en te

fotograferen. De voorstelling van de submicroscopische structuren, die men zich op grond van de indirecte methodes van onderzoek gevormd heeft, heeft in het beeld van het electronen-microscop een bevestiging gevonden.

In het eerste gedeelte van dit werk worden de structuur en, voor zo ver van belang, fysisch-chemische eigenschappen van solen en gelen beknopt behandeld.

Het tweede gedeelte van het werk is gewijd aan de eigenschappen en de structuur van de verschillende delen van de cel: het cytoplasma, de celkern, de chromosomen en de chloroplasten. Twee korte hoofdstukken behandelen de erythrocyten en de gameten.

In het derde gedeelte worden de protoplasma-derivaten behandeld.

De schrijver deelt ze in twee groepen in: de koolhydraten (cellulose cutine, chitine en zetmeel) en de eiwitten (reserve eiwitten, zijde, keratine, collageen e.a.).

Het boek geeft geen details, het bevat slechts hoofdzaken. De schrijver heeft het geschreven, niet voor specialisten, maar voor studenten, die zich voor deze richting interesseren. Men kan het werk aan een ieder, die zich op dit gebied oriënteren wil, aanbevelen. Het is duidelijk geschreven en de stof is overzichtelijk ingedeeld.

Een zeer uitvoerige literatuurlijst, een schrijversregister en een zaakregister verhogen in belangrijke mate de waarde van het werk. De uitgave is in alle opzichten keurig verzorgd.

F. C. Bedaux.

Allerlei nieuws

op chemisch en aanverwant gebied

Huldiging Prof. Dr. F. Zernike.

Op Zaterdag 21 November werd Prof. Dr. F. Zernike in een vergadering van de Nederlandse Natuurkundige Vereniging in de aula van het Koninklijk Instituut voor de Tropen te Amsterdam gehuldigd, nu zijn wetenschappelijke verdiensten erkend zijn door de toekenning van de Nobel-prijs voor natuurkunde 1953.

Na opening door de voorzitter Prof. Dr. H. Brinkman gaven Prof. Dr. J. A. Prins en Dr. B. R. A. Nijboer een overzicht van het wetenschappelijk werk van Prof. Zernike, waarna deze een aantal van zijn allernieuwste vindingen besprak.

Velen maakten daarna gebruik van de geboden gelegenheid om Prof. Zernike geluk te wensen.

10e Congrès International der Industries agricoles et alimentaires.

Bovengenoemd congres zal van 30 Mei tot 6 Juni 1954 in Madrid worden gehouden. Degenen die het voornemen hebben dit congres bij te wonen wordt verzocht zich voor 1 Januari 1954 in verbinding te stellen met het Secretariaat van het Verbond van Nederlandse Werkgevers, t.a.v. Mr. G. P. Ter Haseborg, Kneuterdijk 8, 's-Gravenhage, tel.: 183080.

Personalia

Dr. H. Veldstra, van wiens benoeming tot buitengewoon hoogleraar in de Biochemie aan de Universiteit te Leiden op blz. 655 en 685 werd melding gemaakt, heeft op 20 November zijn ambt aanvaard met het uitspreken van een openbare rede getiteld: „Vorm en werking op moleculair niveau”.

* * *

Aan Dr. Ir. W. Verhoeven is door de Rockefeller Foundation een studiebeurs voor de tijd van een jaar verleend. Dr. Verhoeven zal in de loop van 1954 naar Amerika vertrekken ten einde bij Prof. Dr. C. B. Niel te Pacific Grove en bij Dr. Starnier te Berkely te werken.

* * *

Drs. H. Houtgraaf te Amsterdam is met ingang van 1 November 1953 benoemd tot scheikundige bij de N.V. Philips-Roxane te Weesp.

Aan de Universiteit van Amsterdam is geslaagd voor het candidaatsexamen wis- en natuurkunde, letter e, de heer J. Krijt; idem, letter g, de heer K. P. Louwrier; idem, zijn geslaagd voor het candidaatsexamen wis- en natuurkunde, letter f, de heren W. A. Cramer, W. v. d. Eyk, R. Leur en J. M. Schouten.

Verenigingsnieuws

Mededelingen van het Secretariaat

(’s-Gravenhage, Lange Voorhout 5, tel. 110744, postrekening 7680).

Op 24 November j.l. is te Utrecht op bijna 75-jarige leeftijd overleden Drs. J. Renier, oud-leraar R.H.B.S. te Veendam, lid der Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging.

Nieuwe leden.

De in het Chemisch Weekblad van 26 September 1953 onder 335 t/m 341 genoemde candidaat-leden zijn thans aangenomen als gewone of buitengewone leden van de Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging.

Candidaat-leden.

85. Dijk (P. van), chem. cand., Rijnsburg, Vliet Noordzijde 86; voorgesteld door Drs. T. Kralt te Weesp en Drs. J. Links te Amsterdam.
86. Heslinga (L.), chem. stud., Ten Boer (Gr.), Burg. Friezenbergstraat A 134 b; voorgesteld door Prof. Dr. E. H. Wiebenga en Drs. K. H. Boswijk, beiden te Groningen.
87. Kragten (J.), chem. cand., Landsmeer, Zuideinde 292; voorgesteld door Drs. H. Hendriks en Drs. U. Hollstein, beiden te Amsterdam.
88. Lie Tiam Sioe, tech. stud., Delft, Nassaulaan 77; voorgesteld door Drs. L. J. Stegerhoek te Delft en Ir. G. E. ten Bokkel Huinink te 's-Gravenhage.
89. Lobatto (Drs. J. L.), Amsterdam-Z., Volkerakstraat 30 huis, scheik. b. d. Unilever N.V., voorgesteld door Dr. W. Scholten te Rotterdam en Dr. J. F. Sirks te Voorschoten.
90. Maréchal (Mej. M.), ap., Dordrecht, Stooplaan 22; scheik. b. d. Keuringsdienst van waren; voorgesteld door Drs. J. G. Erdbrink te Delft en Dr. H. Hoeflake te Dordrecht.

91. Que (A. A.), tech. stud., Delft, Vermeerstraat 25; voorgesteld door Drs. L. J. Stegerhoek te Delft en Ir. G. E. ten Bokkel Huinink te 's-Gravenhage.
92. Relyveld (P.), pharm. stud., Utrecht, Catharijnesingel 91 bis; voorgesteld door Prof. Dr. J. A. C. van Pinxteren te Utrecht en Dr. Ir. C. J. de Wolff te Hilversum.
93. Schuyt (A. van der), chem. cand., Bussum, Prins Bernhardlaan 1;
94. Thole (Mej. I. E. Fr. M.), chem. cand., Huizen (N.H.), Oud Bussummerweg 14; beiden voorgesteld door Prof. Dr. W. van Tongeren te Velsen en Dr. J. van Dranen te Amsterdam.
95. Drift (W. P. J. T. van der), chem. cand., Utrecht, Nachtegaalstraat 46 bis;
96. Goede (H. B. de), chem. cand., Utrecht, Geertebolwerk 31;
97. Hendrikse (P. W.), chem. cand., Amersfoort, Noordewierweg 94;
98. Inklaar (P.), chem. cand., Bilthoven, Rembrandtlaan 100;
99. Smolders (C. A.), chem. cand., Utrecht, Catharijnesingel 89 bis; allen voorgesteld door Drs. F. Jellinek te Amersfoort en Dr. A. L. Th. Moesveld te Hilversum.

Adreswijzigingen, enz. aan te brengen in de ledenlijst 1953.

- Blz. 25: N.V. Framalite, Soestdijk, Prins Bernhardlaan 19.
 „ 28: Ammers (M. van), chem. stud., Wageningen, Geertjesweg 26.
 „ 40: Bruijom (Dr. E. S.), Fort Lee, New Jersey, U.S.A., 2153 Center Ave, Apt. 24.
 „ 43: Caspers (Ir. J.), Toronto, Ont., Canada, 3015 Queenstreet East, Apt. 3 c.
 „ „: Cerfontain (Drs. H.), Rijswijk (Z.H.), Caen van Necklaan 139.
 „ 58: Goethals (Dr. C. A.), Bogor, Java, Djalan Panggranggo 2.
 „ 60: Grijze (Drs. H.), Veendam, Boven Westerdiep 43.
 „ 63: Hasselo (Ir. J. J.), Vlaardingen, Richard Holstraat 20.
 „ 72: Jansen (Mej. H.), ap., 's-Gravenhage, Korte Molensstraat 1.
 „ 73: Jelier (Ir. G.), Arnhem, Kastanjelaan 41.
 „ „: Jong (Dr. N. J. de), Eindhoven, St. Bernulphuslaan 14.
 „ 82: Krol (Ir. L. H.), Vlaardingen, Sportlaan 20.
 „ 94: Molen (Th. J. van der), chem. cand., Groningen, Bernouilliplein 10.
 „ 97: Ninck Blok (Dr. C. J. J.), Velsen, Goeman Borgesiuslaan 2.
 „ 106: Quartel (H. C. de), chem. stud., Amsterdam-Z., Stadionweg 161 III.
 „ 123: Teepe (Ir. L. J. M.), Eerbeek, K. van Gelreweg 26.
 „ 127: Veen (Drs. J. van der), Chester, England, Houghgreenhotel.
 „ 135: Walles (Dr. W. E.), Haarlem, Donkere Spaarne 20.
 „ 138: Willebrands Jr. (Drs. A. F.), Amsterdam-W.2, Burg. Vening Meineszlaan 18.

111^e ALGEMENE VERGADERING

der

KONINKLIJKE NEDERLANDSE CHEMISCHE VERENIGING

op Woensdag 23 December 1953
te AMSTERDAM.

9.30 uur: Huishoudelijke Algemene Vergadering in de grote collegezaal van het Laboratorium voor Algemene en Anorganische Scheikunde, Nieuwe Prinsengracht 126 *).

Agenda:

1. Opening.
2. Verslag, tevens Notulen, van de Huishoudelijke Algemene Vergadering van 22 Juli 1953 (zie Chem. Weekblad 49, 729 (1953)).
3. Mededelingen.
4. Voorzitting in vacatures in het Algemeen Bestuur en in Commissies op 1 Januari 1954.

*) Het laboratorium is te bereiken van het Centraal Station af met lijn 9 of 11 (uitstappen halte Artis), van het Amstelstation met lijn 5, overstappen op lijn 7 bij halte Sarphatistraat (uitstappen halte Nieuwe Kerkstraat), van Station Muiderpoort met lijn 11 (uitstappen halte Artis).

5. Voorstel tot verlening van reductie op de contributie voor 1954 voor bepaalde categorieën van leden (zie toelichting).
6. Begroting voor 1954.
7. Wijziging van het Huishoudelijk Reglement (zie toelichting).
8. Wijziging van de Statuten van de Stichting „Recueilsfonds” (zie toelichting).
9. Voorstel tot opheffing van de Commissie ter bevordering van het wetenschappelijk-chemische onderzoek door jonge Nederlandse chemici (zie toelichting).
10. Rondvraag.
11. Sluiting.

10.45 uur: Voordracht door Prof. Dr. W. Tongeren, hoogleraar aan het Laboratorium voor analytische scheikunde der Universiteit van Amsterdam, over: „Instrumentele methodes van analyse”; in de grote collegezaal van het Laboratorium voor Algemene en Anorganische Scheikunde, Nieuwe Prinsengracht 126 *).

12.30 uur: Gezamenlijke maaltijd in het restaurant van het Koninklijk Instituut voor de Tropen, Mauritskade 63. Er is gelegenheid tot het nuttigen van een warme lunch à f 4.— of van een koffiemaaltijd à f 2.75, beide excl. bediening. Een en ander ter plaatste te voldoen. Aanmelding tot deelneming aan deze maaltijd met vermelding of men de warme lunch of de koffiemaaltijd wenst tot uiterlijk Vrijdag 18 December a.s. per briefkaart bij het secretariaat der Kon. Ned. Chemische Vereniging, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage.

Men wordt verzocht, indien men zich voor deze maaltijd heeft opgegeven, daaraan inderdaad ook deel te nemen. De maaltijden moeten namelijk door het Algemeen Bestuur tevoren worden besteld.

14.00 à 14.15 uur: Sectievergaderingen (zie de afzonderlijke programma's in dit blad).

Vacatures.

Voordrachten.

Chemische Raad van Nederland.

Prof. Dr. A. E. van Arkel .	1. Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek, Bilthoven.
	2. Prof. Dr. E. H. Wiebenga, Haren (Gr.).
Prof. Dr. Ir. J. Smittenberg .	1. Prof. Dr. Ir. R. J. Forbes, Amsterdam.
	2. Dr. Ir. R. Houwink, Wassenaar.
Prof. Dr. Ir. P. E. Verkade .	1. Prof. Dr. Ir. J. Coops, Amsterdam.
	2. Dr. Ir. P. H. Hermans, De Bilt.
Dr. J. P. K. van der Steur .	1. Dr. G. Berkhoff, Spaubeek (L.).
	2. Dr. H. A. Boekenooen, 's-Gravenhage.

Redactiecommissie v. h. Recueil.

Prof. Dr. J. J. Hermans .	1. Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek, Bilthoven.
	2. Dr. J. H. van Santen, Eindhoven.

Vaste medewerkers van het Recueil.

Ter benoeming of herbenoeming worden voorgedragen:

Dr. H. A. Boekenooen, Dr. J. Boldingh, Dr. A. Claassen (aftr., herkiesbaar), Dr. C. J. Dippel, J. D. Fast, Dr. J. de Jonge, Dr. J. M. Stevels (aftr., herkiesbaar), Prof. Dr. J. Zernike.

Bibliotheekcommissie.

Op 1 Januari 1954 treden uit deze Commissie Mej. Dr. C. Brink, Mevr. Dr. W. J. Holmes-Kamminga, Drs. F. J. Lebbink en Dr. P. A. Rowaan.

Voorzitter en secretaris der Commissie hebben verzocht deze vacatures voorlopig onvervuld te laten, omdat het gewenst wordt geacht deze plaatsen te bezetten door vooraanstaande medewerkers aan de bewerking van de nieuwe Boekenlijst. De organisatie van dit werk is echter nog niet zover gevorderd, dat men reeds die medewerkers zou kunnen aanwijzen, die men het liefst in de Commissie zitting zou willen zien nemen.

Het Algemeen Bestuur kan zich op de gegeven gronden met dit verzoek verenigen en stelt voor deze 4 vacatures tot een nader tijdstip onvervuld te laten.

Commissie tot herziening van het Tarief voor Chemische Arbeid.

Dr. D. Mol	1. Dr. F. Hoeke, Rotterdam.
	2. Dr. W. Meijer, 's-Gravenhage.

BEGROTING VOOR 1954.

Post	Baten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954	to of	Lasten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954
1	Contributies	f 55.330,38	f 57.000,—	f 59.000,—	8	Salarissen, pensioenen en sociale lasten	f 30.136,80	f 32.435,—	f 34.960,—
2	Donaties	" 7.890,—	" 7.900,—	" 8.000,—		Secretaris			
3	Batig saldo analysetexamen	" 5.284,98	p.m.	p.m.		Redacteur			
4	Restitutie bureau-kosten anal.examen	" 6.000,—	" 6.000,—	" 9.000,—		Adj. secretaris			
5	Saldo U.T.K.-examen	—,—	p.m.	p.m.		Secr. Recueil-red.			
6	Rente beleggingen:					Penningmeester			
a.	Opbrengst Fellingafonds	" 1.015,—	" 1.000,—	" 1.000,—		Administratrices			
	(te bestemmen voor stoffering en meubilering van het secretariaat)					Vacantiebijslagen			
b.	Opbrengst rest van het kapitaal	" 5.681,—	" 3.500,—	" 4.500,—		Pensioenen			
7	Diverse baten	" 6.186,63	" 900,—	" 1.000,—		Pensioenpremies			
	Nadelig saldo	" 2.266,64	—,—	—,—	9	Sociale lasten			
					10	Totaal (1954)	6.857,08	6.000,—	7.000,—
					11	Kosten secretariaat			4.500,—
					12	Stoffering en meubilering secretariaat	1.611,43	1.200,—	1.500,—
					13	Kosten Algemeen Bestuur	1.934,80	5.000,—	2.500,—
					14	Raad van Overleg en Commissies	1.255,77	400,—	500,—
					15	Saldo Commissie U.T.K.	73,89	—,—	—,—
					16	Secreties en afdelingen	1.175,29	800,—	1.200,—
					17	Union en Tables Annuelles	2.252,37	2.250,—	3.500,—
					18	Intern. vertegenwoordigingen	500,—	1.000,—	1.000,—
					19	Lidmaatschappen	469,—	600,—	600,—
					20	Chemisch Jaarboekje	4.014,16	3.725,—	4.200,—
					21	Nadelig saldo Chem. Weekblad	3.152,59	11.650,—	1.530,—
					22	Nadelig saldo Recueil	11.563,77	10.240,—	3.316,—
					23	Tabellenlijsten	17.955,98	—,—	—,—
					24	Afschrijving Ringbanden	5.478,46	—,—	—,—
					25	Bijdrage aan Internationale Congres- sen in Nederland	1.223,24	—,—	4.000,—
					26	Onvoorziene uitgaven	—,—	1.000,—	2.000,—
						Reserve bijzondere doeleinden	—,—	—,—	10.000,—
						Batig saldo	—,—	—,—	194,—
		f 89.654,63	f 76.300,—	f 82.500,—			f 89.654,63	" 76.300,—	f 82.500,—

BEGROTING VAN HET CHEMISCH WEEKBLAD VOOR 1954.

Post	Baten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954	§ D	Lasten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954
1	Aandeel in advertenties	f 20.004,16	f 17.000,—	f 12.000,—	4	D. B. Centen's Uitg. Mij.	f 21.768,62	f 22.600,—	f 10.830,—
2	Aandeel in abonnementen	" 739,38	" 650,—	" 2.000,—	5	Honoraria	" 2.400,63	" 2.400,—	" 2.400,—
3	Restitutie omzetsbelasting 1947/1952 .	" 4.640,50	—,—	—,—	6	Omzetbelasting	" 2.239,99	" 2.000,—	—,—
	Nadelig saldo	" 3.152,59	" 11.650,—	" 1.530,—	7	Cliché's en diversen	" 2.127,39	" 2.300,—	" 2.300,—
		f 28.536,63	f 29.300,—	f 15.530,—			f 28.536,63	f 29.300,—	f 15.530,—

BEGROTING VAN HET RECUEIL VOOR 1954.

Post	Baten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954	§ D	Lasten	Rekening 1952	Begroting 1953	Begroting 1954
1	Afdracht Recueilfonds	f 2.037,95	f 2.200,—	f 6.000,—	5	D. B. Centen's Uitg. Mij.	f 28.108,21	f 26.500,—	f 27.676,—
2	Abonnementen van leden	" 6.997,—	" 7.500,—	" 7.000,—	6	Vertaalkosten en honoraria	" 1.709,18	" 1.800,—	" 1.800,—
3	Aandeel idem niet-leden	" 9.625,09	" 9.000,—	" 14.000,—	7	Diversen (Cliché's en assurantie) .	" 1.117,04	" 1.000,—	" 1.200,—
4	Ruilabonnementen, losse nummers, registers	" 710,62	" 360,—	" 360,—					
	Nadelig saldo	" 11.563,77	" 10.240,—	" 3.316,—					
		f 30.934,43	f 29.300,—	f 30.676,—			f 30.934,43	f 29.300,—	f 30.676,—

Financiële Commissie

Ir. D. A. Tholen (beherend 1. Ir. D. A. Tholen,
lid, herkiesbaar) . . . 's-Gravenhage.

Commissie voor Vacantiecurssussen.

Ir. J. W. L. van Ligten . . 1. Ir. H. L. Kies, Delft.
2. Drs. F. Freese, Amsterdam.

Commissie U.T.K.

Ir. H. J. Rijks (herkiesbaar) 1. Ir. H. J. Rijks, Amsterdam.
Stichting „Recueilfonds”.

Ir. H. C. A. Holleman 1. Ir. H. C. A. Holleman,
(herkiesbaar) . . . Eindhoven.

Toelichting op de agenda van de Huishoudelijke Algemene Vergadering.

ad 5. Het Algemeen Bestuur stelt voor ook voor het verenigingsjaar 1954 de mogelijkheid te openen reductie op de contributie te verlenen aan leden, wier inkomen beneden bepaalde grenzen ligt. Het Algemeen Bestuur acht het gewenst de in acht te nemen grenzen voor het inkomen enigszins te verhogen en stelt derhalve de volgende regeling voor:

Ongehuwden.

Bij een totaal-inkomen beneden f 3000.— f 5.—
„ „ „ „ van f 3000.— tot f 3500.— „ 10.—

Gehuwden.

Bij een totaal-gezinsinkomen beneden f 3500.— f 5.—
„ „ „ „ van f 3500.— tot f 4500.— „ 10.—

ad 6. De concept-begroting treft men hiernevens aan.

ad 7. Als gevolg van een in het begin van dit jaar ontvangen voorstel van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie om in een of andere vorm de, vooroorlogse toestand te herstellen, nl. dat deze Vereniging en de Kon. Ned. Chemische Vereniging wederzijds een lid in het Bestuur van de andere Vereniging aanwijzen, is het Algemeen Bestuur met het Bestuur van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie overeengekomen, dat beide Verenigingen in het vervolg een gemeenschappelijk bestuurslid zullen hebben. Beide Verenigingen bezitten momenteel reeds een gemeenschappelijk bestuurslid, nl. Dr. J. Hoekstra.

Teneinde de gemaakte overeenkomst reglementair vast te leggen, stelt het Algemeen Bestuur voor om artikel 7 van het Huishoudelijk Reglement als volgt te wijzigen:

Artikel 7.

„Het Algemeen Bestuur bestaat uit een voorzitter, een onder-voorzitter, een secretaris, een penningmeester en 5 andere leden. Een der leden wordt door het Dagelijks Bestuur van de Vereniging van de Nederlandse Chemische Industrie in overleg met het Algemeen Bestuur uit zijn midden aangewezen. Dit lid moet tevens lid der Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging zijn. De andere leden van het Algemeen Bestuur worden bij referendum, uitgeschreven onder alle ereleden en gewone leden, gekozen.”

(De rest van het artikel blijft ongewijzigd).

Ook artikel 8 dient in dit verband nog enigszins te worden gewijzigd. De eerste zin luidt als volgt:

„De leden van het Algemeen Bestuur met uitzondering van de door andere verenigingen aangewezenen, wier zittingstijd door de desbetreffende vereniging wordt bepaald, hebben, behoudens, enz.”.

ad 8. Het Curatorium van het Recueilfonds, naar middelen zoekende de inkomsten van dit Fonds te vergroten, is er in geslaagd van verschillende industriële bedrijven jaarlijkse bijdragen te verkrijgen. Aangezien het de bedoeling is, dat deze jaarlijkse bijdragen ten volle aan de exploitatie van het Recueil ten goede komen, was het nodig de Statuten van het Recueilfonds te wijzigen, aangezien deze bepalen, dat van de inkomsten jaarlijks 10 % aan het kapitaal moet worden toegevoegd. Bovendien was het niet geheel zeker of de redactie der Statuten wel in het verkrijgen van dergelijke jaarlijkse bijdragen voorzag. In beide kwesties is nu voorzien door wijziging van de artikelen 7 en 9 dezer Statuten. Deze artikelen luiden tot nu toe:

Artikel 7.

- „Het door de Stichting benodigde kapitaal wordt verkregen:
- a. door het aanvaarden van legaten, erfstellingen en schenkingen;
 - b. het trekken van dividenden en interessen en —
 - c. op alle andere niet met de wet in strijd zijnde wijzen.”

Artikel 9.

„Van de inkomsten uit de bezittingen worden in de eerste plaats voldaan de onkosten, gemaakt door de leden van het Curatorium en eventueel de beloning van de Secretaris-penningmeester; van de overblijvende zuivere inkomsten wordt telkenjare een tiende gedeelte gevoegd bij het kapitaal der Stichting; het overblijvende wordt besteed voor het hiervoren omschreven doel der Stichting; mocht alsdan nog overblijven dan wordt dit overblijvende bij het kapitaal der Stichting gevoegd zolang niet het bedrag van twee honderd duizend gulden is bereikt.”

Het Curatorium besloot in zijn vergadering van 25 September 1953 art. 7 als volgt te redigeren:

Artikel 7.

- „Het door de Stichting benodigde kapitaal wordt verkregen:
- a. door het aanvaarden van legaten, erfstellingen en schenkingen,
 - b. op alle andere niet met de wet in strijd zijnde wijzen.”

De voor het doel der Stichting in artikel 2 genoemde inkomsten worden verkregen:

- a. door het trekken van dividenden en interessen;
- b. door het aanvaarden van jaarlijkse bijdragen;
- c. op alle andere niet met de wet in strijd zijnde wijzen.”

Het hier vermelde artikel 2 luidt:

Artikel 2.

„De Stichting stelt zich ten doel uit hare inkomsten de kosten van de uitgave van het wetenschappelijke tijdschrift der Nederlandse Chemische Vereniging „Recueil des travaux chimiques des Pays Bas” of onder welke naam dit tijdschrift later mocht worden uitgegeven, geheel of gedeeltelijk te bestrijden.”

Wat artikel 9 betreft, werd het gedeelte, luidende:

„van de overblijvende zuivere inkomsten wordt telkenjare enz.” gewijzigd in: „van de overblijvende zuivere inkomsten uit de bezittingen wordt telkenjare enz.”.

Volgens de Statuten van het Recueilfonds moet elke Statutenwijziging binnen 6 maanden bekrachtigd worden door de Algemene Vergadering onzer Vereniging.

Het Algemeen Bestuur stelt de Algemene Vergadering voor deze wijzigingen te bekrachtigen.

ad 9. De Commissie ter bevordering van het wetenschappelijk-chemische onderzoek door jonge Nederlandse chemici heeft van de aanvang van haar werkzaamheden af te kampen gehad met moeilijkheden. Deze waren hierin gelegen, dat zich betrekkelijk weinig gegadigden tot haar wendden ter verkrijging van een stipendium en dat er onder dezen bovendien slechts enkelen waren, die naar het oordeel der Commissie voor een dergelijk stipendium in aanmerking kwamen.

In deze toestand is geen verbetering gekomen, zodat de Commissie het niet verantwoord achtte opnieuw de chemische industrieën, die de fondsen voor haar werkzaamheid ter beschikking hadden gesteld, om bijdragen voor dit doel te vragen.

De Commissie beveelt daarom aan tot haar opheffing over te gaan.

Het Algemeen Bestuur acht het raadzaam aan dit verzoek te voldoen.

Over andere plannen ter bereiking van het doel, waarvoor oorspronkelijk de commissie in het leven werd geroepen, zullen ter vergadering nadere mededelingen worden gedaan.

De bovenstaande agenda is door de Raad van Overleg behandeld in zijn vergadering van 24 October j.l. De Raad heeft zich zonder stemming met alle aan de orde gestelde voorstellen accoord verklaard.

Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie.

Vergadering, gecombineerd met de Afdeling voor Chemische Techniek van het Koninklijk Instituut van Ingenieurs, op Woensdag 23 December 1953 in de Collegezaal van het Laboratorium voor Algemene Plantenkunde, Plantenphysiologie en Pharmacognosie, Plantage Middenlaan 2, te 14h15 precies.

Agenda huishoudelijk gedeelte.

1. Opening door de voorzitter.
2. Overzicht van de activiteiten van Sectie en Afdeling in het afgelopen jaar en mededelingen betreffende het programma voor 1954.

3. Bestuurswisseling Sectie.

Prof. Dr. Ir. H. I. Waterman zal aftreden als voorzitter van de Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie. Door het Bestuur wordt voorgesteld, hem als voorzitter te laten opvolgen door Ir. C. J. Asselbergs, en de hierdoor ontstane vacature niet aan te vullen.

4. Bestuurswisseling van de Afdeling.

Wetenschappelijk gedeelte.

Voordracht door Dr. Ir. J. C. Vlughter: De betekenis van de dampfase-chromatographie in de analytische chemie.

Sectie voor Organische Chemie

Vergadering op Woensdag 23 December 1953 in de collegezaal van het Organisch Chemisch Laboratorium, Nieuwe Achtergracht 129, Amsterdam.

Agenda:

- 14h : Drs. O. E. van Lohuizen (Delft), „Verhuizing van acylgroepen bij monoglyceriden”.
- 14h30: Dr. W. Schopman (Utrecht), „Aldehydo-peptiden”.
- 15h : Pauze.
- 15h30: Dr. Ing. G. Salomon (Delft), „Infrarood analyse als hulpmiddel bij het structuuronderzoek van enkele polymeren”.
- 16h : Drs. W. Kwestroo (Leiden), „Conformatie en dipoolmoment van enige cyclohexaanderivaten”.
- 16h30: Sluiting.

Tijdens de vergadering zal in een tweetal vacatures in het bestuur moeten worden voorzien. De namen der door het bestuur voor te stellen kandidaten zullen binnenkort in het Chemisch Weekblad bekend worden gemaakt.

Sectie voor Analytische en Microchemie.

Vergadering van de Sectie voor Analytische en Microchemie op Woensdag 23 December 1953 in de kleine collegezaal van het Laboratorium voor Algemene en Anorganische Scheikunde, Nieuwe Prinsengracht 126, Amsterdam-C.

Agenda:

- 14h : Dr. Ir. C. J. de Wolff: Jodoformreactie van Lieben.
- 14h45: Dr. G. J. van Kolmeschate: Problemen bij het bepalen van metalen in organische stoffen.
- 15h30: Dr. H. W. Deinum: Werkwijze en mogelijkheden van de registrerende Beckmann spectrofotometer.
- 16h15: Huishoudelijk gedeelte:
 - A. Verkiezing van een nieuwe voorzitter.
 - B. Bespreking van het programma 1954.
 - C. Rondvraag.

Sectie voor Fysische Chemie en Kolloïdchemie.

Vergadering op Woensdag 23 December 1953 in de grote collegezaal van het Laboratorium voor Algemene en Anorganische Scheikunde, Nieuwe Prinsengracht 126, Amsterdam.

Agenda:

- 14h15: Drs. J. Fahrenfort (Amsterdam): Infrarood absorptie van CO₂ onder druk.
- 14h40: Discussie.
- 14h45: Prof. Dr. J. A. A. Ketelaar, mede uit naam van Dr. C. van de Stolpe (Amsterdam): De constitutie van complexen van jodium met organische moleculen.
- 15h10: Dr. G. Dallinga (Amsterdam): Structuren van jodium-aromaat complexen.
- 15h35: Discussie over de twee voorafgaande voordrachten.
- 15h45: Pauze.
- 16h : Dr. Ir. E. L. Mackor (Amsterdam): Basiciteit van aromaten.
- 16h25: Discussie.
- 16h30: Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek (Utrecht): Donnan-potentiaal en suspensie-effect.
- 16h55: Discussie.
- 17h : Sluiting.

Secties

Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie.

Oxydatie conferentie 1954.

Onder auspiciën van de „Institution of Chemical Engineers” en de „Chemical Engineering Group” van de „Society of Chemical Industry” te Londen, het Koninklijk Instituut van Ingenieurs (Afdeling voor Chemische Techniek) en de Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging (Sectie voor Chemische Technologie en Bedrijfschemie) wordt in 1954 in Nederland een conferentie gehouden over het „unit process” oxydatie.

De voorbereiding dezer conferentie is opgedragen aan een Engelse en een Nederlandse commissie.

De samenstelling van de Engelse commissie is:

Prof. F. H. Garner, voorzitter;
Mr. E. Le Q. Herbert;
Mr. A. M. Clark;
Prof. M. B. Donald;
Dr. F. A. Freeth;
Mr. R. C. Odams, secretaris.
en die van de Nederlandse commissie:
Prof. Dr. Ir. H. I. Waterman, voorzitter;
Prof. Dr. D. W. van Krevelen;
Dr. Ir. J. C. Vlughter;
H. Verschoor, M.Sc., secretaris.

De conferentie zal 6 en 7 Mei 1954 in Den Haag plaatsvinden, waarna een derde dag voor excursies wordt gereserveerd. Gezien de noodzaak om het onderwerp te beperken is het „unit process” Oxydatie gekozen, terwijl ernaar wordt gestreefd om hierbij speciaal de „chemical engineering” aspecten naar voren te brengen.

Het organiserende comité heeft een aantal universiteiten en industrieën in Engeland, Duitsland en Nederland voor een wetenschappelijke bijdrage aangezocht en inmiddels toezeggingen hiervoor ontvangen o.a. handelende over oxydatie van aromatische en aliphatische koolwaterstoffen en de bereiding van „tonnage oxygen”.

De voordrachten worden in de vorm van overdrukken voor de deelnemers beschikbaar gesteld en worden later tezamen met de discussies gepubliceerd.

De voertaal op deze conferentie is Engels.

Een technisch programma met een oproep voor deelneming zal in Januari 1954 gepubliceerd worden.

Voor nadere inlichtingen wende men zich tot de Secretaris van de Nederlandse Organisatie-Commissie, H. Verschoor, M.Sc., Donarstraat 1 III, Amsterdam-Z.

Chemische Kringen

Amsterdamse Chemische Kring. Op Vrijdag 11 December des avonds om 8 uur zal in het Gebouw van de Amsterdamse Keuringsdienst van Waren, Keizersgracht 732, voor de leden van de Amsterdamse Chemische Kring spreken: Dr. D. A. A. Mossel (scheikundige-microbioloog b. h. Centr. Inst. voor Voedingsonderzoek T.N.O., Utrecht), over „De toelaatbaarheid van de toevoeging aan levensmiddelen van chemische verbindingen zonder voedingswaarde”.

* * *

Nijmeegse Chemische Kring. Vergadering op Dinsdag 8 December in de lounge van Restaurant Normandie. Prof. Dr. J. H. de Boer spreekt over „Katalyse”. Aanvang 20.00 uur.

* * *

Rotterdamsche Chemische Kring. In de vergadering van 14 December 1953 zal D. J. W. Kreulen F. Inst. P. spreken over: *Mijn verblijf als U.N.-expert in Joego-Slavië.* De vergadering heeft plaats in de H.B.S. aan de 's-Gravendijkwal 58, aanvang 20 uur.

Introductie uitsluitend schriftelijk aan te vragen aan het secretariaat, Provenierssingel 28, Rotterdam-C.

In de vergadering van 9 November 1953 sprak Dr. H. E. Jansen (Rotterdam) over *Micro-electrophorese.*

Na de kolloïdchemische inleiding waarin de formules voor de berekening der zëtapotentiaal werden besproken, werden enige beschouwingen gewijd aan het relaxatieeffect en de invloed ervan op de micro-electrophoretische metingen. Bezwaren tegen berekeningen van absolute ladingsdichtheden van kolloïden werden uiteengezet. Deze bezwaren bestaan niet tegen vergelijkende berekeningen van ladingsdichtheden.

Enige micro-electrophorese cellen (o.a. die van Abramson) werden besproken en het werken ermee toegelicht.

Als toepassingen werden behandeld het eiwitonderzoek (I.E.P.; omladingsproeven zoals Reciprook Hexol Getal en Ionenspectrum) en de metingen aan bacterie- en gistcelwanden, waarbij o.a. werd ingegaan op de invloed van calciumionen en anionactieve stoffen op lading en vlokend vermogen der gisten.

* * *

Utrechtse Chemische Kring. Vergadering op Vrijdag 11 December 1953 des avonds om 8 uur in Hotel „Noord-Brabant”, Vreeburg te Utrecht. Prof. Dr. J. Th. G. Oyerbeek zal spreken over *Flotatie*.

Introductie is toegestaan.

Mededelingen van verwante verenigingen

Nederlandse Natuurkundige Vereniging

Wetenschappelijke Vergadering

op Vrijdag 11 December 1953 in het Kamerlingh Onnes
Laboratorium, Nieuwsteeg 18, Leiden.

In de morgenvergadering wordt het onderzoek van de magnetische eigenschappen der materie met zeer snel wisselende velden behandeld. In de middagvergadering komen nieuwe spectroscopische methoden voor het onderzoek van gammastraling aan de orde, terwijl de dag besloten wordt met een excursie.

Dagorde:

10.15 h: H. B. G. Casimir, Algemene inleiding over magnetisme.

11.00 h: L. J. Smits, Paramagnetische relaxatie.

11.30 h: J. S. van Wieringen, Paramagnetische resonantie.

12.00 h: H. P. J. Wijn, Ferromagnetische resonantie en relaxatieverschijnselen.

12.30—14.00 h: Gemeenschappelijke lunch à f 1.— in „Prytaneeum”, Rapenburg 6. Opgave hiervoor bij het begin van de vergadering. Ook zijn dranken bij zelf meegebrachte lunch verkrijgbaar.

14.00 h: H. de Lang, Het gebruik van gebogen kristallen in focuserende röntgen- en gamma-spectrometers.

14.30 h: L. H. Th. Rietjens, Werk met twee gamma-scintillatie spectrometers.

15.00 h: *Excursie* naar de nieuwe kryogene en magnetische afdelingen van het Kamerlingh Onnes Laboratorium.

Opgave tot deelneming aan deze excursie is verplicht en dient voor 9 December a.s. te geschieden aan Dr. J. v. d. Handel. Nieuwsteeg 18, Leiden.

C. C. Jonker, 2e secretaris.

Leden der Kon. Ned. Chemische Vereniging hebben toegang tot de vergaderingen en symposia van de Nederlandse Natuurkundige Vereniging.

Korte inhoud der voordrachten.

Algemene inleiding over magnetisme

H. B. G. Casimir.

- Definitie der magnetische grootheden en phenomenologische beschrijving;
- Magnetische atomen en ionen, hun onderlinge wisselwerking; para-magnetisme;
- Wisselwerkingen die leiden tot spontane magnetisatie;
- De verklaring van het verband tussen macroscopische magnetiseringskrommen van ferromagnetica.

Paramagnetische relaxatie

L. J. Smits.

Beschrijving van het verschijnsel en korte behandeling van de verschillende relaxatie mechanismen:

- spin-roosterrelaxatie, berustend op de wisselwerking tussen spinsysteem en rooster. De tot dusver gegeven thermodynamische behandeling van het probleem is aanvechtbaar, van statistisch standpunt gezien.
- spin-spin relaxatie, berustend op de directe wisselwerking tussen de magnetische ionen.
- Een nieuw mechanisme, waarvan de theoretische interpretatie nog geenszins duidelijk is. Hierop zal in het kort worden ingegaan, evenals op de meetresultaten, die op dit derde mechanisme betrekking hebben.

Paramagnetische resonantie

J. S. van Wieringen.

Het paramagnetische resonantie onderzoek is een onderdeel van de spectroscopie met de cm-golven. Een deeltje met een magnetisch moment kan in een magneetveld verschillende standen innemen, die verschillende energie hebben. Met een hoog-frequent veld kan men overgangen hiertussen te weegbrengen. De gemeten absorptie vertoont meestal een spectrum, dat voor stoffen, die elektronen bevatten, in de buurt ligt van $\nu = eH/h$ mc. Van de gevonden spectraallijnen kan men plaats, eventueel splitsing, breedte en sterkte bepalen. Enige toepassingen in het vaste-stoffenonderzoek zijn: elektronenverdeling in organische vrije radicalen, bepaling der symmetrie van het kristalveld rond een para-magnetisch ion, sterkte van covalente binding en de afmeting van kleurcentra in alkali-halogeniden.

Ferromagnetische resonantie en relaxatie verschijnselen

H. P. J. Wijn.

In ferromagnetische stoffen onderscheidt men twee soorten magnetiseringsprocessen, en wel a) draaiing van de spontane magnetisatie in elk Weiss-gebied en b) verplaatsing van de Bloch-wand tussen twee Weiss-gebieden. Het blijkt mogelijk in de oxydische ferromagnetica beide processen te scheiden. Voor elk magnetiseringsproces afzonderlijk is experimenteel zowel een resonantie als een relaxatie verschijnsel waargenomen. De oorzaak der dispersies wordt, voor zover bekend, in het kort besproken.

Het gebruik van gebogen kristallen in focuserende röntgen- en gamma-spectrometers

H. de Lang.

Na een korte bespreking van het voordeel (grote lichtsterkte), dat het gebruik van een gebogen kristal in röntgen- en gamma-spectrometers in bepaalde gevallen biedt, zal worden nagegaan hoe een grote lichtsterkte kan worden verkregen met behoud van een groot scheidend vermogen.

In het bijzonder zal een techniek voor het buigen van kristalplaatjes worden besproken, waarmee dit doel kan worden bereikt.

Werk met twee gamma-scintillatie spectrometers

L. H. Th. Rietjens.

De apparatuur zal in het kort worden beschreven, waarbij speciaal enige opmerkingen over het scheidende vermogen zullen worden gemaakt.

Uit recente metingen met de gamma-spectrometer is komen vast te staan dat het energie verschil tussen ^{103}Pd en het stabiele ^{103}Rh veel groter is dan men uit de halfwaardetijd zou verwachten. Naast de ongeveer 100% K-vangst naar het isomere 40 KeV niveau van ^{103}Rh komt ongeveer 0.01% K-vangst voor naar hogere energie niveaus in ^{103}Rh . Deze zwakke overgang vormt een belemmering voor de nauwkeurige bepaling van het continue remstraling-spectrum.

Ook het niveauschema van ^{67}Ga zal worden besproken.

Mededelingen van verschillende aard

The Institute of Metals.

Informal discussion on „Lubricants for metal working operations in the Non-Ferrous metals industry”.

Bovengenoemde discussie zal op Woensdag 6 Januari 1954 in de Universiteit, Edgbaston, Birmingham van 10.30 tot 16.30 worden gehouden. Belangstellenden zijn welkom.

Amerikaanse beurzen zomercursus 1954 van het Massachusetts Institute of Technology

Door de Foreign Student Summer Project Committee van het Massachusetts Institute of Technology te Cambridge, Massachusetts, worden voor de Zomercursus 1954 ten minste een en ten hoogste twee beurzen voor Nederlanders beschikbaar gesteld.

De cursus wordt gehouden van 7 Juni tot 17 September 1954. De nadruk wordt er op gelegd, dat deze cursus voor de buitenlandse studenten uitsluitend betrekking heeft op het doen van research-werk op een „postgraduate” niveau. Het volgen van colleges tijdens de zomercursus heeft nl. weinig zin, daar deze minder in aantal zijn en veelal van elementaire aard.

De cursus zal dit jaar bestaan uit 60 deelnemers uit 35 landen, hetgeen een vermindering van 20 beurzen betekent. Men stelt

derhalve voor Nederland als minimum één beurs beschikbaar, doch geeft daarbij aan, dat in het geval van uitzonderlijk goede kandidaten, wellicht nog een beurs toegekend zal worden.

Naast de cursus worden enkele excursies georganiseerd naar grote industriële centra in de oostelijke staten van Noord-Amerika, terwijl de cursus besloten wordt met een kort verblijf in Washington D.C.

In het bijzonder wil men met deze cursus van drie maanden de gelegenheid bieden aan degenen, die in verband met hun werk of andere bezigheden niet voor langere tijd afwezig kunnen zijn.

De beurzen omvatten reis- en verblijfkosten in de Verenigde Staten, alsmede een klein zakgeld. Voor de reis naar en van Amerika kunnen de aanbevolen sollicitanten mededingen naar een Fulbright reistoelage.

Zowel zij, die in de industrie werkzaam zijn, als zij, die aan een universitaire instelling verbonden zijn, kunnen hiernaar solliciteren.

De vereisten zijn:

Een minimum van twee jaar wetenschappelijke of technische ervaring in industriële of universitaire instellingen, na het voltooien van de studie, op het gebied van natuurkunde, scheikunde en „engineering”. Een goede kennis van de Engelse taal.

Leeftijd niet hoger dan 32 jaar.

Een voorwaarde voor het aanvragen van deze beurzen is, dat men voor 30 November 1954 naar Nederland moet terugkeren.

Inlichtingen te verkrijgen en formulieren aan te vragen voor 15 Januari 1954 bij het Nederland-Amerika Instituut, Museumplein 4, Amsterdam.

Hoofdkommissie voor de Normalisatie in Nederland.

Normalisatie van analysevoorschriften.

De Hoofdkommissie voor de Normalisatie in Nederland (HCNN) heeft ter critiek gepubliceerd de ontwerpnormen:

- V 3100. Chemische Analyse. Inleidende beschouwingen. 28 pag. formaat A 4.
- V 3101. idem. Wegen, Iken van gewichten en van maatglaswerk. 16 pag. formaat A 4.
- V 3102. idem. Laboratoriumbenodigdheden, Reagentia en hulpstoffen. 20 pag. formaat A 4.
- V 3103. idem. Het stellen van de titer van titervloeistoffen. 20 pag. formaat A 4.
- V 3104. idem. Bepalingsmethodes. 100 pag. formaat A 4.

Toelichting:

Deze ontwerpnormen zijn samengesteld door subcommissie VI van de Buitengewone Normcommissie BNC 17 voor het opstellen van Analysevoorschriften.

Zij beoogen de Nederlandse Analytische laboratoria de beschikking te geven over in de praktijk beproefde recepten voor algemene analyse-methodes. Verwacht wordt, dat door het gebruik van deze genormaliseerde methodes de betrouwbaarheid van de uitkomsten van chemische analyses zal worden verhoogd, terwijl ook een onderlinge vergelijking van resultaten beter mogelijk zijn.

De Centrale Commissie voor het analystexamen der Koninklijke Nederlandse Chemische Vereniging vestigt eveneens op deze publicatie de aandacht, daar het zeer nuttig zal zijn, wanneer zowel analisten als degenen die voor het analystexamen worden opgeleid van deze publicatie zullen kunnen profiteren.

Door deze publicatie ter critiek worden belangstellenden in de gelegenheid gesteld eventuele opmerkingen ter kennis van de Commissie te brengen, opdat daarmede rekening gehouden kan worden bij het vaststellen van de definitieve normen. Deze critiek wordt gaarne voor 1 November 1954 ingewacht bij het Centraal Normalisatiebureau, Lange Houtstraat 13 A te 's-Gravenhage.

Deze ontwerpnormen kunnen worden besteld bij de boekhandel of rechtstreeks bij Uitgeverij Waltman, Hippolytusbuurt 4 te Delft, tegen de prijs van respectievelijk f 2.75, f 2.—, f 2.50, f 2.50 en f 8.50 voor leden van de Stichting voor de Normalisatie in Nederland en respectievelijk f 4.—, f 3.—, f 3.75, f 3.75 en f 10.— voor niet-leden. Ook aan daarvoor in aanmerking komende onderwijsinstellingen, alsmede aan hen die aantonen het onderwijs daaraan te volgen, worden deze ontwerpnormen tegen de ledenprijs beschikbaar gesteld.

National Research Council of Canada.

Postdoctorate fellowships.

Ten vervolge op hetgeen hierover is vermeld op blz. 822 van het Chemisch Weekblad van 31 October j.l. delen wij mede, dat door ons intussen ontvangen werd het daarin genoemde boekje „National Research Council Postdoctorate Fellowships” waarin vele wetenswaardigheden over deze Fellowships staan beschreven. Aan belangstellenden zenden wij het gaarne ter inzage. Ook ontvingen wij twee aanvraagformulieren die voor gegadigden beschikbaar zijn.

Amsterdams Chemisch Dispuut.

Biochemische filmavond op 30 November 1953.

Lezing van Prof. Dr. Ir. H. I. Waterman op 15 December 1953.

Technologische excursie op 17 December 1953.

Op Maandag 30 November zal in de collegezaal van het Laboratorium voor Algemene en Anorganische Scheikunde van de Universiteit van Amsterdam een biochemische filmavond worden gehouden, waarop de volgende films vertoond zullen worden: L'eau qui dort. The human blood fluke. Een zoölogische film. Des parfums et des fleurs. Penicillin. Aanvang 20 uur. Introductie toegestaan.

Op Dinsdag 15 December zal Prof. Dr. Ir. H. I. Waterman om 20 uur in de collegezaal van het Laboratorium voor Organische Scheikunde van bovengenoemde Universiteit een lezing houden over „De koude diffusie in de suikerindustrie”.

Speciaal voor degenen, die door hun aanwezigheid bij deze lezing blij gegeven hebben van hun belangstelling voor de Chemische Technologie, wordt op Donderdag 17 December a.s. een excursie naar de laboratoria van Prof. Waterman in Delft georganiseerd, voorafgegaan door een bezoek aan het Rubberinstituut T.N.O.

Wij ontvingen:

(92) Van het Landbouwproefstation en Bodemkundig Instituut T.N.O. Groningen:

a. Rapport V 1953, Bepaling van de gehalten aan uitwisselbare calcium en magnesium van de grond met een complexometrische titratiemethode, door Jac. van der Spek, J. ten Have en E. Smit. Ervaringen met de vlamfotometer volgens Kipp, door S. Ylstra.

b. Lijst van publicaties no. 7. Van de 33 op deze lijst vermelde publicaties heeft het Landbouwproefstation nog een beperkt aantal exemplaren of overdrukken beschikbaar.

Vraag en Aanbod

Plaatsing geschiedt alleen voor leden der Kon. Ned. Chem. Vereniging.

Correspondentie wordt over deze rubriek niet gevoerd: de Redactie, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage, zendt alleen brieven door, waarvoor men porto insluit.

Ter overneming gevraagd:

- * H. Maier-Bode en J. Altpeter, Das Pyridin u. seine Derivate 1934.
- H. Henecka, Chemie d. β -Dicarbonylverbindungen 1950.
- Fortschr. d. chem. Forschung Bb. I, 4. (Schluss) Heft 1950.
- * Prigogine-Defay, Thermodynam. chimique.
- Kortüm, Theorie d. Destillation u. Extraktion von Flüssigkeiten.
- * Boekenooien, De scheik. d. oliën en vetten.
- Bailey, Oil and fat products.
- Hilditch, Industrial fats and waxes.
- * Itallie-Bijlsma, Toxicologie en gerecht. scheik.
- N. Schoorl, Org. Analyse I, II en III of alleen II en III.
- * L. Susan Stebbing, Philosophy and the Physicists, Pelican A 145.

Ter overneming aangeboden:

- * Recueil. 1950, 1949 nrs. 1 t/m 5, 9 t/m 12.
- Chem. Abstr. 41, nrs. 1 t/m 6.
- Anal. Chem. 1947, 1 en 2.
- Ind. Eng. Chem. 1947, 1 en 2.
- Burettendoos met buretten, pipetten en porc. filterbodemkroezers.

- * 2 analytische balansen (overcompleet), merk Becker's Sons.
- * Chem. Weekblad 1942, 1945/45 t/m 1950 geb. in blauw.
- * Shreve, The chemical process industries.
- * 1 jrg. 1950 Ind. Eng. Chem. (los).
- * Brit. Plastics 1950 (los).
- Brit. Science News, Vol. 1, 2 en 3 (1947—1950).
- H. B. Watson, Modern theories of org. Chemistry 1947.
- Wallace R. Brode, Chem. spectroscopy 1948.
- Claus G. Goetzel, Treatise on powder metallurgy, Vol. 1 en 2 (1949).

De enige van een inzender afkomstige opgave of de eerste van een serie van eenzelfde inzender afkomstige opgaven is met een ster gemerkt.

Reflectanten kunnen daardoor volstaan met insluiting van eenmaal porto voor doorzending van brieven welke betrekking hebben op van eenzelfde inzender afkomstige opgaven.

Aangeboden betrekkingen

Zie de advertenties in no. 47.

Voor het Laboratorium voor Organische Chemie der Technische Hogeschool te Delft worden assistenten gezocht (Dr., Drs. of Ir.).

Industrie in het Noorden van het land zoekt voor zijn laboratorium een chemicus (Dr., Drs. of Ir.) met zin voor praktisch werk.

Chroomoverlederfabriek in het Oosten van het land vraagt een R. K. Chemisch Ingenieur of M.T.S.-er.

Gelegenheid tot plaatsing van een research-chemicus voor een door de Gezondheidsorganisatie T.N.O., gesubsidieerd onderzoek op het gebied van eiwitten. Onderwerp biedt mogelijkheid tot promoveren.

Gevraagde betrekkingen

- 872: Scheikundig ir. wil gedurende vier à vijf maanden zijn tijd productief maken (Litteratuurrecherche, laboratorium). Honorering bijzaak.
- 873: Chem. drs. met vele jaren ervaring in de vet-chemische industrie, zowel op chemisch, technisch als op commercieel terrein, zoekt een passende werkring. Bij voorkeur voor het ontwikkelen van nieuwe projecten.

Adressen voor correspondentie.

Ten einde vertraging in de afdoening te voorkomen, richt men zijn correspondentie aan het juiste adres, te weten:

Aan het Secretariaat, Lange Voorhout 5 te 's-Gravenhage:

Correspondentie, bestemd voor het Algemeen Bestuur der Kon. Ned. Chem. Ver.

Aanmelding en bedanken voor het lidmaatschap (dit laatste voor 1 December van het jaar, aan het einde waarvan men het lidmaatschap wenst te doen vervallen).

Adreswijzigingen.

Aanmelding en bedanken voor het abonnement op het Recueil (alleen voor leden en donateurs der Kon. Ned. Chem. Ver.).

Correspondentie betreffende contributies, donaties en abonnementsgelden Recueil (alleen voor leden en donateurs der Kon. Ned. Chem. Ver.).

Aanvragen om toezending van het Tarief voor chemische arbeid (onder gelijktijdige storting van f 1.— op postrek. 7680 der Kon. Ned. Chem. Ver. te 's-Gravenhage).

Correspondentie, bestemd voor de Commissie T. en C.

Aanmeldingen bij een correspondentie over de „Chemische Arbeidsbeurs" en over de rubriek „Gevraagde betrekkingen".

Aan de Centrale Commissie voor het Analystexamen, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage:

Aanvragen om toezending van het programma voor het Analystexamen (onder gelijktijdige storting van f 0.50 op postrek. 17390 van de Centrale Commissie voor het Analystexamen te 's-Gravenhage). Idem opgaven praktische manipulaties à f 0.25 per ex.

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en alle verdere correspondentie betreffende de examens.

Aan de Commissie U.T.K., Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage:

Aanvragen om toezending van de programma's der U.T.K.-tentamens onder gelijktijdige storting van f 0.25 per ex. op postrek. 7680 der Kon. Ned. Chem. Vereniging te 's-Gravenhage.

Idem, lijsten van wiskundige formules voor het tentamen wiskunde à f 0.75 per ex. Opgaven 1951 (5 stuks) à f 0.10; opgaven 1952 (4 stuks) à f 0.15.

Verzoeken om inlichtingen, aanmeldingen en alle verdere correspondentie betreffende de tentamens.

Aan het Redactie bureau van het Chemisch Weekblad, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage:

Verhandelingen en mededelingen, bestemd voor het Chemisch Weekblad.

Correspondentie betreffende de inhoud van dit tijdschrift.

Aanvragen om toezending van ter bespreking aangeboden boeken en vergoeding van porti van toegezonden boeken.

Opgaven voor de rubriek „Vraag en Aanbod".

Alle gecorrigeerde proeven en revisies van artikelen enz., voor het Chemisch Weekblad.

Aan het Redactie bureau van het Recueil, Lange Voorhout 5, 's-Gravenhage.

Verhandelingen en mededelingen, bestemd voor het Recueil.

Alle gecorrigeerde proeven en revisies van artikelen voor het Recueil.

Aan de N.V. D. B. Centen's Uitgevers-Mij., 1e Weteringplantsoen 8, Amsterdam-C.:

Klachten over niet ontvangen afleveringen van Chemisch Weekblad of Recueil.

Tijdelijke adresveranderingen (vacantieadressen voor toezending van het Chemisch Weekblad).

Aanmelding en bedanken voor het abonnement op het Chemisch Weekblad en het Recueil (voor niet-leden der Kon. Ned. Chem. Ver.).

Advertenties voor het Chemisch Weekblad.

Agenda van vergaderingen

- 30 Nov.: Amsterdams Chemisch Dispuut (Amsterdam): Filmavond. Zie Chem. Weekblad pg. 919.
- 1 Dec.: Ned. Rheologische Ver. & Kon. Ned. Akad. Wetenschappen (Leiden): Madame A. Dobry-Duclaux, Sur l'effet électrovisqueux. Zie Chem. Weekblad pg. 858.
- 8 Dec.: Nijmeegse Chemische Kring (Nijmegen): Prof. Dr. J. H. de Boer, Katalyse. Zie Chem. Weekblad pg. 918.
- 8 Dec.: Haagse Chemische Kring ('s-Gravenhage): Ir. Dr. A. Korevaar, De filosofie der techniek. Zie Chem. Weekblad pg. 903.
- 10 Dec.: Haarlemse Chem. Kring (Overveen): Dr. G. J. Schuringa, Nylon en nieuwere synthetische vezels. Zie Chem. Weekblad pg. 882.
- 11 Dec.: Utrechtse Chemische Kring (Utrecht): Prof. Dr. J. Th. G. Overbeek, Flotatie. Zie Chem. Weekblad pg. 918.
- 11 Dec.: Amsterdamse Chemische Kring (Amsterdam): Dr. D. A. A. Mossel, De toelaatbaarheid van de verbindingen zonder voedingswaarde. Zie Chem. Weekblad pg. 918.
- 11 Dec.: Ned. Keramische Vereniging ('s-Hertogenbosch). Vergadering ter gelegenheid van het 1e lustrum. Zie het programma in Chem. Weekblad pg. 903.
- 14 Dec.: Rotterdamse Chemische Kring (Rotterdam): D. J. W. Kreulen, F. Inst. P., Mijn verblijf als U.N.-expert in Joego-Slavië. Zie Chem. Weekblad pg. 918.
- 14—15 Dec.: Union scientifique continentale du verre (Bruxelles). Zie het programma in Chem. Weekblad pg. 903.
- 15 Dec.: Amsterdams Chemisch Dispuut (Amsterdam): Prof. Dr. Ir. H. I. Waterman, De koude diffusie in de suikerindustrie. Zie Chemisch Weekblad pg. 919.
- 17 Dec.: Amsterdams Chemisch Dispuut (Amsterdam): Technologische excursie. Zie Chem. Weekblad pg. 919.